

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 11. september 2025
Sagsnummer: 2025-187

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025.

Jacob Jensen

/

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af betingelserne for gennemførelsen af Unionens støtte til den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-2034
- *Præsentation og udveksling af synspunkter*
KOM (2025) 560 Side 3
2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 for så vidt angår ordningen for skole-frugt, -grøntsager og -mælk ("EU-skoleordningen"), sektorinterventioner, op-rettelser af en proteinsektor, krav til hamp, muligheden for handelsnormer for ost, proteinafgrøder og kød, anvendelse af tillægsimportafgifter, regler om for-syningstilgængelighed i nødsituationer og alvorlige kriser samt sikkerhedsstillelse og forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1370/2013 for så vidt angår støtteordningen for levering af frugt og grøntsager, bananer og mælk i uddannelsesinstitutioner ("EU-skoleordningen")
- *Præsentation og udveksling af synspunkter*
KOM (2025) 553 og KOM (2025) 554 Side 14
3. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke Side 22
4. Konsultationer mellem EU og UK om fiskerimuligheder for 2026
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke Side 31
5. Konsultationer mellem EU og Norge, mellem EU, Norge og UK samt mellem kyststater om fiskerimuligheder for 2026
- *Udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke Side 35
6. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om betingelserne for gennemførelsen af EU-støtte til den fælles fiskeripolitik, den europæiske havpagt og Unionens havpolitik og akvakulturpolitik inden for rammerne af Fonden for Nationalt og Regionalt Partnerskab som fastsat i forordning (EU) [...] [NRP-fonden] for perioden 2028-2034
- *Præsentation og udveksling af synspunkter*
KOM (2025) 559 Side 39

7. Kommissionens henstilling med henblik på Rådets afgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger mellem Den Europæiske Union og Det Forenede Kongerige (Storbritannien og Nordirland) om et fælles sanitært og fytosanitært område mellem Den Europæiske Union og Det Forenede Kongerige for så vidt angår Storbritannien og om at forbinde Det Forenede Kongeriges og Unionens kvotehandelssystemer

- Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025, men forventes vedtaget på et kommende råds-møde

KOM (2025) 408

Side 43

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 22.-23 september 2025

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af betingelserne for gennemførelsen af Unionens støtte til den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-2034

KOM (2025) 560

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har den 16. juli 2025 fremsat forslag til forordning om betingelserne for gennemførelsen af Unionens støtte til den fælles landbrugspolitik. Forordningen afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013. Forordningen er en del af det samlede forordningsgrundlag for en ny fond for nationale og regionale partnerskaber, som fastsætter, at medlemsstaterne skal udarbejde nationale og regionale partnerskabsplaner (NRP-planer), der omfatter direkte støtte, støtte til landdistriktsudvikling, støtte til økonomisk, social og territorial samhørighed, fiskeri og den maritime sektor samt støtte til velstand og sikkerhed. Nærværende forslag om støtte til den fælles landbrugspolitik indebærer en målretning af den direkte støtte blandt andet gennem obligatoriske skrå støtteloftet på arealstøtten og et efterfølgende absolut støtteloft pr. bedrift, øget støtte til unge landmænd og en støtte til små landbrug. Der skal ydes støtte til miljø- og klimatiltag, ligesom der er mulighed for bl.a. at støtte investeringer i land- og skovbruget, videndeling, håndtering af risiko og kriser m.v. Der er fokus på etablering af unge og nye landbrug gennem f.eks. opstartspakker. Der er øgede muligheder for koblet indkomststøtte (produktionsafhængig). Regeringen hilser generelt Kommissionens forslag velkomment, da det bidrager til en modernisering af landbrugspolitikken, idet regeringen arbejder for en grønnere, enklere og mere markedsorienteret landbrugspolitik med lige konkurrencevilkår på tværs af sektoren og på tværs af medlemsstaterne. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 560 af 16. juli 2025 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af betingelserne for gennemførelse af Unionens støtte til den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-34. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 5. september 2025.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Forslaget afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gen-

nem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013.

Forslaget udgør en del af det samlede forordningsgrundlag for en ny fond for nationale og regionale partnerskabsplaner, som vil reformere den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-34. De øvrige forordningsforslag er Kommissionens forslag KOM (2025) 565 til forordning om oprettelse af den nationale og regionale partnerskabsfond for perioden 2028-34 (NRP), Kommissionens forslag KOM (2025) 545 til forordning om en fælles præstationsramme, Kommissionens forslag KOM (2025) 555 til forordning om en europæisk konkurrenceevnefond, Kommissionens forslag KOM (2025) 543 til et forskningsrammeprogram, Kommissionens forordningsforslag KOM (2025) 553 til fælles markedsordning samt Kommissionens forslag KOM (2025) 554 om EU-skoleordningen.

Støtten skal ydes under den nationale og regionale partnerskabsfond ("fonden"). Der vil dermed ikke længere skulle udarbejdes en strategisk plan for anvendelsen af den fælles landbrugspolitik, da medlemsstaterne skal udarbejde nationale og regionale partnerskabsplaner (NRP-planer) for perioden 2028-34, som omfatter den direkte støtte, støtte til landdistriktsudvikling, støtte til økonomisk, social og territorial samhørighed, fiskeri og den maritime sektor samt støtte til velstand og sikkerhed. NRP-planerne skal beskrive medlemsstaternes plan for reformer, interventioner, og hvorledes de bidrager til de fælles EU-mål og andre relevante internationale forpligtelser. Planerne skal godkendes af Kommissionen.

Nærværende forslag fastsætter betingelserne for implementering af EU's støtte til den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-34, som vil indgå som et afsnit i den samlede danske NRP-plan. Forslagets overordnede formål er at sikre en stærk, bæredygtig og robust fælles landbrugspolitik, fødevareforsyningsikkerhed i EU, generationsskifte og dynamiske landdistrikter, og med henblik herpå fastsætter forordningen specifikke betingelser for gennemførelsen af EU's støtte til den fælles landbrugspolitik.

Nationale anbefalinger og styring af den fælles landbrugspolitik

Kommissionen skal vedtage nationale anbefalinger under den fælles landbrugspolitik, der skal vejlede hver medlemsstat i forhold til gennemførelse af de specifikke mål, der er relevante for den fælles landbrugspolitik inden for rammerne af deres nationale og regionale partnerskabsplan, inden medlemsstaterne fremsender deres NRP-plan til Kommissionen. De nationale anbefalinger skal bl.a. være baseret på bidrag til en rimelig og tilstrækkelig indkomst for landmænd og deres langsigtede konkurrenceevne og bidrag til fødevareforsyningsikkerheden, forbedring af erhvervets attraktivitet og fremme af generationsskifte, styrkelse af klimaindsatsen, levering af økosystemtjenester, cirkulære løsninger, bevarelse af biodiversitet og naturressourcer, bæredygtigt landbrug og forbedring af dyrevelfærd, forbedring af modstandsdygtighed, landmændenes beredskab og evne til at håndtere kriser og risici samt fremme af adgangen til viden m.v.

Bedriftsforvaltning

Der indføres et bedriftsforvaltningssystem (farm stewardship) i stedet for det nuværende konditionalitet og social konditionalitet, og som omfatter tre elementer. Det første element er regler for lovgivningsbestemte forvaltningskrav i angivne forordninger samt direktiver som gennemført af medlemsstaten, den anden del regler for social konditionalitet og den tredje regler for beskyttelsespraksis. Betalinger primært under ordninger for areal- og koblet støtte skal være underlagt overholdelse af bedriftsforvaltningssystemet. Landmænd, som modtager betaling til små landbrug, er omfattet af de lovgivningsbestemte forvaltningskrav, men ikke social konditionalitet og beskyttelsespraksis. Landbrug under 10 hektar støtteberettiget areal er undtaget bedriftsforvaltning. Landbrugsstøtte, der er omfattet af reglerne om bedriftsforvaltning, anses at opfylde princippet om "ikke at gøre væsentlig skade".

Beskyttelsespraksisser skal defineres af medlemsstaterne med henblik på at opnå følgende mål a) beskyttelse af kulstofrige jorder, landskabselementer og permanente græsarealer på landbrugsland; b) beskyttelse af jord mod jorderosion, bevarelse af jordpotentialet, vedligeholdelse af jordens organiske indhold, herunder gennem afgrøderotation eller -diversificering, såvel som beskyttelse mod stubafbrænding på dyrkede arealer; samt c) beskyttelse af vandløb og grundvand mod forurening og afstrømning. Økologer skal anses for at overholde de beskyttelsespraksisser nævnt under pkt. b) og c). Medlemsstaterne kan endvidere anse deltagelse i miljø- og klimatiltag, for at udgøre overholdelse af en eller flere af disse praksisser.

Medlemsstaterne kan fastsætte specifikke undtagelser fra de fastsatte beskyttelsespraksisser og kan give midlertidige dispensationer grundet vejrforhold. Kontrol af overholdelse af de fastsatte beskyttelsespraksisser skal baseres på medlemsstaternes kontrol- og håndhævelsessystemer inden for de relevante områder. Som noget nyt får medlemsstaterne mulighed for at fastsætte, at overholdelse af de fastsatte beskyttelsespraksisser kan finansieres under miljø- og klimaordningerne i den fælles landbrugspolitik, men ikke for de omfattede lovbestemte forvaltningskrav.

Arealstøtte

Medlemsstaterne skal yde arealbaseret indkomststøtte til støtteberettigede hektarer til landmænd for at imødekomme indkomstbehov. Medlemsstaterne skal differentiere arealstøtten baseret på landmændenes indkomst fra landbrugsaktiviteter i en referenceperiode. Støtten pr. hektar fastsættes i NRP-forslaget og skal i gennemsnit udgøre mellem 130 og 240 euro (ca. 970-1.800 kr.) pr. hektar pr. medlemsstat. Det øvre spænd er således omtrent på niveau med det forventede støtteniveau i Danmark for grundbetalingen i 2025 på ca. 1.800 kr. / hektar., inden der tages højde for eventuel reduktion i den enkelte landmands støtte som følge af skrå og efterfølgende absolutte støtteløfter. Indkomststøtten skal målrettes de landmænd, der har størst behov, dvs. især unge og nye landmænd, kvinder, familiedrevne bedrifter, små bedrifter, bedrifter med både afgrøde- og husdyrproduktion mv. Indkomststøtten kan i stedet for en betaling per hektar ydes i form af et årligt engangsbeløb. Der er krav om øget støtte pr. hektar til unge landmænd.

Medlemsstaterne skal i NRP-planen definere en landmand, som en fysisk eller juridisk person med hovedaktivitet inden for landbrug, eller en fysisk person eller mindre juridisk person, som har en minimumaktivitet inden for landbrug. Endvidere skal landbrugsaktivitet defineres inden for en ramme, som omfatter produktion eller opretholdelse af arealer, og støtteberettigede arealer defineres inden for en ramme som i dag. Medlemsstaterne skal sikre, at landmænd, der er over den officielle pensionsalder og får udbetalt pension, senest fra 2032 ikke længere kan modtage indkomststøtte.

Der indføres en reduktion af arealstøtten per landbrug, hvis den overstiger 20.000 euro (149.000 kr.) årligt. Reduktionen indfører en skrå loft over støtten, da reduktionen udgør 25 pct. af støtten mellem 20.000 og 50.000 euro (372.500 kr.), 50 pct. af den del af støttebeløbet, der ligger mellem 50.000 og 75.000 euro (558.750 kr.), og 75 pct. af den del af støttebeløbet, der ligger mellem 75.000 og 100.000 euro (745.000 kr.).

Der indføres endvidere et absolut støtteloft på 100.000 euro (745.000 kr.) for arealstøtten per landbrug per år efter anvendelsen af de skrå støtteløfter.

Betaling til små landbrug

Medlemsstaterne skal yde indkomststøtte til små landbrug i form af en årlig betaling af et engangsbeløb på højst 3.000 euro (22.350 kr.), der erstatter arealstøtten, støtte koblet til produktion og betalinger for

naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger. Betalingen er frivillig at søge og skal primært rettes mod landmænd, der udfører en landbrugsaktivitet på deres bedrift og aktivt bidrager til fødevareforsyningsikkerheden.

Miljø- og klima

Medlemsstaterne skal som minimum yde støtte til landmænd og andre støttemodtagere inden for hvert af følgende miljø- og klimaprioriterede områder: a) tilpasning til klimaændringer og vandmodstandsdygtighed; b) afbødning af klimaændringer, herunder kulstofbinding og produktion af vedvarende energi på bedriften inklusiv biogasproduktion; c) jordsundhed; d) bevarelse af biodiversitet, såsom bevaring af levesteder eller arter, landskabstræk og reduktion af brugen af pesticider; e) udvikling af økologisk landbrug; f) dyresundhed og dyrevelfærd. Medlemsstater med områder, der er berørt af vandforurening på grund af nitratoverskud, skal yde støtte til landmænd til ekstensivering af husdyrsystemer eller til diversificering til andre landbrugsaktiviteter.

Betaling for naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger

Medlemsstaterne skal yde støtte til at kompensere landmænd for naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger. Betalingen pr. støtteberettiget hektar er begrænset til de meromkostninger eller indkomsttab, der er forbundet med landbrugsproduktion i de udpegede områder sammenlignet med produktion i ikke-udpegede områder.

Støtte til ulemper som følge af visse obligatoriske krav

Medlemsstaterne kan yde arealbaseret støtte i landbrugs- og skovbrugsområder til ulemper som følge af gennemførelsen af Natura 2000-direktiverne eller vandrammedirektivet. Ud over disse områder kan medlemsstaterne beslutte at yde støtte til andre afgrænsede naturbeskyttelsesområder med miljørestriktioner, der gælder for landbrug eller skovbrug, og som bidrager til gennemførelsen af Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, hvis disse områder ikke overstiger 5 pct. af de udpegede Natura 2000-områder, der er omfattet af den nationale NRP-plan. Der kan kun ydes betalinger til landmænd, skovejere og deres foreninger.

Miljø- og klimaindsatser mv.

Medlemsstaterne skal give incitamenter til at deltage i aktiviteter til fordel for klima, miljø, dyresundhed og -velfærd og bæredygtigt skovbrug. Der skal ydes støtte til opretholdelse af økologisk drift og ekstensivering af husdyrproduktionen. Derudover skal der ydes støtte til omlægning til modstandsdygtige produktionssystemer på hele eller dele af bedriften, herunder omlægning til økologisk drift og ekstensivering af husdyrproduktionen. Dette forudsætter, at landmanden udarbejder en plan for omlægningen, der skal godkendes af medlemsstaten.

Støtten kan kun ydes for tiltag, der ligger ud over de relevante lovbestemte forvaltningskrav omfattet af bedriftsforvaltning og de relevante minimumskrav for anvendelse af gødning og plantebeskyttelsesmidler, dyrevelfærd og andre relevante obligatoriske krav, der er fastsat i national eller EU-lovgivning. Såfremt der i national lovgivning er fastsat krav, der går ud over de tilsvarende EU-krav, kan der gives støtte til tiltag, der bidrager til opfyldelsen af de nationale krav.

Der fremgår ikke et eksplicit krav om, hvor mange af midlerne under den fælles landbrugspolitik, som skal anvendes på grønne tiltag. Der er i NRP-forslaget en forventning om, at 43 pct. af midlerne til NRP-planerne anvendes på miljø- og klimaformål.

Koblet indkomststøtte

Medlemsstaterne skal yde koblet indkomststøtte til landmænd i specifikke landbrugssektorer og -produkter eller til specifikke typer landbrug, som oplever vanskeligheder og er vigtige af socioøkonomiske

eller miljømæssige årsager. Der kan ydes koblet støtte per hektar eller per dyr i visse landbrugssektorer. Som noget nyt kan der også ydes støtte per dyreenhed til f.eks. svine sektoren, samt æg og fjerkræsektoren. Medlemsstaterne skal minimere den potentielle indvirkning af støttebeslutningerne på det interne marked. For støtte, der ydes som betaling pr. dyr til husdyrsektoren, skal medlemsstaterne tage hensyn til miljøpåvirkninger, herunder ved at fastsætte et maksimum for husdyrtæthed i nitratsårbare zoner. Den koblede støtte kan udgøre op til 20 pct. af den samlede støtte under den fælles landbrugspolitik, hvilket er en forøgelse fra i dag, hvor den maksimalt kan udgøre 13 pct. Det vil endvidere være muligt at yde op til 5 pct.-point yderligere, hvis de ekstra midler ydes til f.eks. proteinafgrøder, blandede landbrug og i østlige grænseregioner.

Støtte til deltagelse i risikostyringsværktøjer

Medlemsstaterne skal yde støtte til landmænd til deltagelse i risikostyringsværktøjer. Medlemsstaterne skal sikre, at der kun ydes støtte til tab, der overstiger 20 pct. af landbrugerens gennemsnitlige årlige produktion eller indkomst i en forudgående periode. Kravet gælder dog ikke medlemsstater der har tilsvarende nationale risikostyringsværktøjer.

Støtte til investeringer for landmænd og skovejere

Medlemsstaterne kan yde investeringsstøtte til produktive og ikke-produktive investeringer, der yder et passende samlet bidrag til modstandsdygtigheden i landbruget, fødevaresystemer, skovbruget og landdistrikter, herunder især klima- og vandresiliens. Der kan desuden ydes støtte til investeringer i genoprettelse af landbrugs- eller skovbrugsproduktionspotentialer, der er beskadiget af naturkatastrofer, ugunstige klimabegivenheder eller katastrofale begivenheder. Det er en betingelse, at den pågældende begivenhed har forårsaget ødelæggelse af mindst 30 pct. af landbrugsproduktionspotentialer eller mindst 20 pct. af skovbrugsproduktionspotentialer. Hvis EU-retten medfører nye krav til landbrugere, kan der ydes støtte til investeringer, der opfylder disse krav, i en periode på højst 36 måneder fra den dato, hvor de bliver obligatoriske for bedriften.

Etablering af unge landmænd og generationsskifte

Medlemsstaterne skal yde støtte til etablering af unge landmænd og opstart af virksomheder i landdistrikterne, inklusiv etablering af nye landbrug. Der kan desuden ydes støtte til forretningsudvikling af små landbrug. Støtten kan ydes i form af faste beløb eller finansielle instrumenter eller en kombination af disse, og den kan maksimalt udgøre 300.000 euro (2.235.000 kr.).

Medlemsstaterne skal desuden fastlægge en strategi for generationsskifte i landbruget med henblik på at forbedre effektiviteten og sammenhængen mellem interventioner, der er rettet mod unge landmænd, herunder beskrivelse af synergieffekter.

Desuden skal medlemsstaterne etablere en startpakke til unge landmænd, der skal omfatte en række foranstaltninger i overensstemmelse med medlemsstatens generationsskiftestrategi. Foranstaltningerne kan bl.a. omfatte støtte til etablering af unge landmænd, arealstøtte til unge landmænd, støtte til små landbrug målrettet unge landmænd, støtte til investeringer med en højere støtteintensitet til unge landbrugere og støtte til opstart af virksomheder i landdistrikterne m.v. En ung landmand skal defineres af medlemsstaten, men kan højst være 40 år og skal være bedriftsansvarlig.

Medlemsstaterne kan desuden yde støtte til aflastningstjenester i landbruget, der giver landmænd mulighed for at tage orlov på grund af sygdom, fødsel, pasning af børn og andre familiemedlemmer, ferie samt deltagelse i uddannelse.

Støtte med fokus på landdistrikter, innovation og videndeling

Medlemsstaterne skal yde støtte til lokale aktionsgrupper (LEADER) til at udarbejde og gennemføre lokale udviklingsstrategier. Medlemsstaterne skal som minimum yde denne støtte i landdistrikter med specifikke ulemper, som defineret i medlemsstatens NRP-plan. Støtte kan ydes til projekter, der gennemføres af lokale aktionsgrupper, der involverer opstart, værdiskabende kapacitet i forbindelse med transformation, diversificering af landbrugsaktiviteter, herunder agro-turisme, direkte salg af landbrugsprodukter og innovation. Støtte fra LEADER skal have fokus på områder inden for landdistriktsudvikling med merværdi for landbrugere og skovejere, såsom social, miljømæssig, digital og økonomisk transformation af landdistrikter, forbedring af landdistrikternes velfærd og styrkelse af social kapital.

Medlemsstaterne skal yde støtte til videndeling og innovation inden for landbrug, skovbrug og landdistrikter. Hver medlemsstat skal endvidere sikre, at landbrugere og skovejere har adgang til innovation, og at ny viden når dem rettidigt og effektivt, så de kan anvende innovative og bæredygtige løsninger og drage fordel af ny viden i landbrugssektoren.

Krisestøtte efter naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold og katastrofale begivenheder

Medlemsstaterne kan yde krisebetalinger til landmænd, der er ramt af naturkatastrofer, ugunstige vejrforhold eller katastrofale begivenheder. Betalingerne skal sikre kontinuitet i de berørte landmænds landbrugsaktivitet, og støtten er betinget af, at den kompetente myndighed i medlemsstaten anerkender, at en naturkatastrofe, ugunstige vejrforhold eller en katastrofal begivenhed har fundet sted. Desuden skal begivenhederne direkte have forårsaget en skade, der resulterer i ødelæggelse af mindst 30 pct. af landbrugerens gennemsnitlige årlige produktion. Tabene beregnes på enten bedriftsniveau, på bedriftens aktivitetsniveau i den pågældende sektor eller i forhold til de specifikke berørte områder. Medlemsstaterne fastsætter støttesatser med henblik på kompensation for produktionstab. Disse satser skal være højere for landbrugere, der også gennemfører interventioner eller andre forebyggende foranstaltninger på bedriftsniveau for at begrænse niveauet af de produktions- og indkomstrisici, som der ydes støtte til.

Myndighed med ansvar for dataforvaltning under den fælles landbrugspolitik

Hver medlemsstat skal udpege én myndighed, der er ansvarlig for at træffe eller koordinere foranstaltninger med henblik på at opnå og opretholde national og grænseoverskridende interoperabilitet (udveksling af data) mellem informationssystemer, der anvendes til gennemførelse af administration, overvågning og evaluering af den fælles landbrugspolitik til gavn for landbrugere og andre støttemodtagere under den fælles landbrugspolitik. Målet er, at data kun indhentes én gang fra støttemodtageren og derefter genanvendes på tværs af myndigheder samt i rapportering til Kommissionen.

Finansielle forhold

Det fremgår af forslaget til NRP-forordning, at der afsættes ca. 771,3 mia. euro i 2025-priser til gennemførelse af NRP-fonden i perioden 2028-34. Heraf er der øremærket minimum 262,8 mia. euro til en række interventioner under den fælles landbrugspolitik og fiskeri. Disse interventioner omfatter på landbrug bl.a. arealstøtte, koblet støtte, betalinger for naturbetingede og andre områdespecifikke begrænsninger, støtte til ulemper som følge af visse obligatoriske krav, miljø- og klimaindsatser, betalinger til små landbrug, støtte til risikostyringsværktøjer, støtte til investeringer, unge landmænd, opstart af virksomheder i landdistrikterne og udvikling af små landbrug, støtte til aflastningstjenester i landbruget samt interventioner i visse sektorer under den fælles markedsordning m.v.

Det foreslåede forordningsgrundlag omfatter visse bindinger på anvendelsen af midlerne. Det fremgår således, at 43 pct. af midlerne til NRP-planerne skal anvendes til miljø- og klimaformål. Der er ingen særskilt grøn øremærkning af midler til den fælles landbrugspolitik, herunder i forhold til ordninger med miljø- og klimaformål, unge landmænd eller til Lokale Aktionsgrupper (LEADER), således som det

kendes fra programperioden 2023-27. Det fremgår, at der kan anvendes op til 3 pct. af midlerne til teknisk bistand.

Det fremgår af Kommissionens forslag, at der ikke skal anvendes national medfinansiering til degressiv arealbaseret indkomststøtte, koblet indkomststøtte, afgrødespecifik betaling for bomuld og støtte til små landbrug. Det fremgår desuden, at den nationale medfinansiering skal udgøre mindst 30 pct. for betalinger for naturbetingede og andre områdespecifikke begrænsninger, støtte til ulemper som følge af visse obligatoriske krav, miljø- og klimaindsatser, støtte til risikostyringsværktøjer, støtte til investeringer, etablering af unge landbrugere, opstart af virksomheder i landdistrikterne og udvikling af små landbrug samt støtte til aflastningstjenester i landbruget.

Det fremgår desuden, at den maksimale støttesats i forbindelse med støtte til investeringer er 75 pct. af de samlede støtteberettigede udgifter for hver intervention. For interventioner, der er målrettet unge landbrugere, kan støttesatsen forhøjes til 85 pct. af de støtteberettigede offentlige udgifter.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under den strategiske plan.

Konsekvenser

Forslaget vil kunne medføre statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget, for miljøet og beskyttelsesniveauet. Der er behov for nærmere analyse af forslaget for at kunne vurdere konsekvenserne.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

De lovgivningsmæssige konsekvenser af forslaget i Danmark skal afklares.

Statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget udgør en del af den flerårige finansielle ramme for 2028-34, specifikt som del af fonden for nationale og regionale partnerskaber herunder. Kommissionen har foreslået et samlet udgiftsniveau til fonden for nationale og regionale partnerskaber på 771,3 mia. euro, heraf minimum 262,8 mia. euro til landbrugsstøtte og fiskeri (2025-priser). Danmark finansierer ca. 2 pct. af det samlede EU-budget, hvorfor den danske finansieringsandel for fonden for nationale og regionale partnerskaber udgør ca. 114,9 mia. kr. i perioden 2028-34. Udgiftsniveauet fastsættes som led i de centrale forhandlinger om de flerårige finansielle rammer for 2028-34. Konsekvenser heraf for det danske EU-bidrag er nærmere beskrevet i Finansministeriets notater herom.

Forslaget vil kunne medføre erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet det vurderes, at forslaget om skrå og absolutte støttelofter på arealbaseret støtte medfører, at de mellemstore og de største bedrifter i Danmark vil få udbetalt mindre i arealstøtte sammenlignet med i dag. Den samlede reduktion i støttebeløb er isoleret set estimeret til ca. 1,45 mia. kr. (195 mio. euro) årligt sammenlignet med arealstøtten i 2024, hvilket udgør ca. 30 pct. af den samlede udbetaling for grundbetalingen i 2024. Antallet af bedrifter,

som i 2024 modtog mere end ca. 149.000 kr. (20.000 euro), påvirkes og udgør ca. 7.600, mens ca. 24.300 bedrifter falder under denne grænse og dermed ikke påvirkes. De fleste bedrifter påvirkes af de skrå støtteloft, men ca. 190 bedrifter vil endvidere efter anvendelse af de skrå støtteloft få afskåret støtten ved det absolutte støtteloft på 745.000 kr. (100.000 euro). Disse bedrifter modtog i 2024 1,9 mio. kr. (255.000 euro) eller mere.

Forslaget om indførelse af interoperabilitet kan reducere dataindsamlingen hos f.eks. landmanden til et minimum, så oplysninger kun skal indsendes én gang til staten. Denne fælles data skal tilsyneladende også danne grundlag for indberetning til Kommissionen om f.eks. målopfyldelse og udbetalinger. Forslaget kan medføre, at der skal etableres en integreret sømløs dataudveksling mellem Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og andre relevante myndigheder, så landmanden f.eks. kun én gang skal oplyse, hvilken afgrøde der dyrkes på marken. Der er behov for flere oplysninger fra Kommissionen om dette forslags omfang og konsekvenser, herunder hvilke systemer, data og rapporteringsforpligtelser forslaget omfatter, hvilken fælles standard medlemsstaterne skal kunne levere data til, hvad deadline er for implementering af interoperabilitet, og hvad konsekvensen af mangelfuld eller forsinket implementering vil være. Alle disse forhold påvirker de administrative, økonomiske og eventuelt lovgivningsmæssige konsekvenser. Det vurderes, at der bliver behov for at tilføre ressourcer til at koordinere og implementere kravet om interoperabilitet. Det bemærkes, at afledte nationale udgifter, som følger af EU-retsakter, afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Ifølge Kommissionen vil forslaget medføre en forenkling for både støttemodtagerne og medlemsstaterne set i forhold til programperioden 2023-27. For støttemodtagerne vil der være forenkling af betingelser som følge af indførelsen af bedriftsforvaltning i stedet for konditionalitet, der vil være færre interventionstyper, og interventionstyperne vil være mere fokuserede m.v. Desuden vil støtten i højere grad kunne udbetales som engangsbetøb (lump sums), hvilket vil muliggøre forenklede ansøgningsprocedurer og dermed reducere byrden for støttemodtagerne.

For medlemsstaterne vil forslaget ifølge Kommissionen medføre forenkling, da der kun er én fond og ikke længere to søjler på landbrugsområdet. Dermed er der ingen regler om overførsel af midler mellem søjle 1 og søjle 2 i den fælles landbrugspolitik, og medlemsstaterne skal ikke forholde sig til forskellige regler for de to søjler.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Der er behov for nærmere analyse af forslaget for at kunne vurdere forslagets konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen, § 2-udvalget (landbrug) og Det rådgivende fødevarerudvalgs EU-underudvalg.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at Kommissionens forslag EU's syvårsbudget for perioden 2028-34 lægger op til en reduktion af EU's landbrugsbudget med i størrelsesordenen 30 pct. i faste priser. Det vil negativt påvirke muligheden for at sikre EU's fødevarerforsyningsikkerhed og samtidigt understøtte en omstilling af produktionen i en mere bæredygtig retning. Forslaget til reform af den fælles landbrugspolitik peger endvidere i retning af en øget risiko for konkurrenceforvridning mellem EU's medlemsstater. Det skyldes blandt andet, at der foreslås obligatoriske støtteloft og degressivitet. Det vil på grund af den danske bedriftsstruktur ramme dansk landbrug hårdt. Foreløbige vurderinger peger i retning af, at op til 30 pct. af beløbet vil falde bort.

Den forenkede ordning for små landbrug, som foreslås af Kommissionen, kan samtidig ikke anvendes i det omfang, som Landbrug & Fødevarer ønsker, da den ikke er tilpasset til den danske bedriftsstruktur. Landbrug & Fødevarer er meget kritisk overfor, at der åbnes for at anvende en væsentligt øget andel af de nationale EU-budgetter til koblet støtte. Muligheden burde i stedet begrænses væsentligt. Forslaget rummer dog også en målsætning om øget fleksibilitet og enkelhed. Det er dog usikkert, om det vil kunne omsættes til virkelighed for landmændene. Endelig åbner forslaget for øget anvendelse af incitament. Det er dog endnu uklart, om det vil kunne anvendes til støtte til konkrete miljø- og klimatiltag. Det er et helt centralt spørgsmål for Landbrug & Fødevarer, da vil være et væsentligt instrument til at stimulere en mere miljø- og klimavenlig landbrugsproduktion. Det er i den forbindelse særligt vigtigt, at der kan ydes incitamentsstøtte og investeringsstøtte for at reducere emissioner fra husdyrproduktionen, og at der i den forbindelse ikke sker en reduktion i støtten, når der indføres en afgift på CO₂-udledninger.

Dyrenes Beskyttelse mener generelt, at EU's landbrugsstøtteordning skal styres af det enkle princip: offentlige midler for offentlige goder. EU's landbrugsstøtteordning skal kort sagt fremme et fødevarer-system, der producerer inden for de planetære grænser, med bedre dyrevelfærd, og leverer sund og nærende mad i overensstemmelse med de officielle kostråd. Forenkling og fleksibilitet må ikke føre til udvanding af EU's grønne og bæredygtige målsætninger. Forenkling og fleksibilitet forudsætter også, at der er øremærkede midler til ordninger, der fremmer bæredygtige produktionsformer, herunder praksis med bedre dyrevelfærd.

Dyrenes Beskyttelse finder det positivt, at Kommissionen anerkender behovet for en ekstensivering af husdyrproduktionen og fremme af den økologiske produktionsform. Dette er et vigtigt skridt for at skabe bedre vilkår for dyrene i landbrugsproduktionen, give naturen mere plads og reducere landbrugets klimaaftryk. Dyrenes Beskyttelse er desuden positiv over for Kommissionens forslag om at målrette den direkte indkomststøtte til de landmænd, der har størst behov og indføre loft på den direkte hektarstøtte. Dyrenes Beskyttelse mener, at hvis den koblede støtte opretholdes, skal det være en betingelse, at besætningerne lever op til bedre krav til dyrevelfærd - som minimum på niveau med økologikravene. Derudover skal koblet støtte, hvis den opretholdes, også omfatte grise- og fjerkræproduktion, hvor behovet og potentialet for dyrevelfærdsforbedringer er stort. Dyrenes Beskyttelse anbefaler endelig, at dyrevelfærd gøres til en selvstændig hovedmålsætning i den fælles landbrugspolitik, så det tydeligt signaleres, at EU prioriterer dyrevelfærd på lige fod med bl.a. natur og klima og dermed imødekommer både politiske målsætninger og samfundets krav.

Økologisk Landsforening mener, at markedet bør regulere priser og indkomster, og at landbrugsstøtten skal bruges til at fremme en grøn omstilling ved at lade aftrykket på naturressourcer og det omgivende miljø samt dyrevelfærden komme til udtryk i produktionsomkostningerne, så markedspriserne bliver reelle. Det vil danne grundlag for en markedsdrevet grøn omstilling baseret på markedsøkonomi. Den direkte indkomststøtte skal afvikles over de kommende to budgetperioder. Forslaget om degressive støtte og støtteletter går muligvis i den retning, men afvikling af indkomsten ved gradvis at flytte betalinger over på grønne betalinger vil være mere hensigtsmæssig. Økologisk Landsforening mener, at der mindst skal disponeres 30 pct. af budgettet til grønne tiltag, og at denne andel gradvis skal forøges til mindst 50 pct. Udbetalingen bør så vidt muligt ske på grundlag af resultater. Degressiv støtte og støtteletter er forbundet med bureaukrati og kan risikere at motivere til opdeling af bedrifter i flere selskaber for at støttemaksimere. Der kan også opstå konkurrenceforvridning mellem landene, fordi strukturen i dag er meget forskellig, hvor Danmark f.eks. er kendetegnet ved store landbrug, mens andre medlemsstater har en meget større andel små landbrug, og derfor ikke vil blive ramt i samme omfang.

Økologisk Landsforening bakker op om, at medlemsstaterne gives frihed til at formulere de grønne krav, som landmænd skal leve op til, for at modtage direkte støtte. Det er dog meget væsentligt, at det ikke

kun er eksisterende landskabselementer, der beskyttes, men at der sikres en minimumforekomst på alle landbrug. Økologisk Landsforening mener principielt koblet indkomststøtte skal afvikles. Såfremt den opretholdes, bør der stilles krav om, at bedrifterne overholder skærpede dyrevelfærdsmæssige krav i lighed med de krav, der stilles i økologiforordningen. Økologisk Landsforening mener, at grise og fjerkræ også bør kunne modtage den støtte.

DI Fødevarer mener, at Kommissionens forslag til den fælles landbrugspolitik for 2028-34 indeholder flere positive hensigter om effektivisering, forenkling og styrkede incitamenter for landmanden til at forbedre klima- og miljøaftrykket af sin produktion. Landbrugsstøtten skal i videst muligt omfang tilrettelægges med henblik på at skabe de rette betingelser for investeringer og incitamenter for, at landmænd kan lykkes med den grønne omstilling, og i mindre grad være en direkte støtte. Det er bekymrende, at Kommissionen lægger op til at overlade det til medlemsstaterne at tilrettelægge den koblede støtte. Det kan skabe konkurrenceforvridning og betyde, at der ikke skabes tilstrækkeligt incitament for klima- og miljøforbedringer i hele EU.

Dansk Vegetarisk Forening mener, at strategisk støtte til bæredygtige praksisser er nødvendig for at understøtte den omstilling af landbruget, der skal sikre både fødevareforsyning, bidrage til genopbygning af jorden, biodiversiteten til vands og til lands, sikring af grundvand mv. Over to reformperioder bør den direkte støtte afvikles. Da Kommissionens forslag giver en stor fleksibilitet i medlemsstaterne i forhold til grønne ambitioner og tiltag, frygter Dansk Vegetarisk Forening, at en stor mulighed tabes for at fremme bæredygtige fødevaresystemer.

Uden central styring fra Kommissionen, eller som minimum faste rammer, mål og indikatorer for medlemsstaterne, er der risiko for, at landbrugets muligheder for at bidrage til den grønne omstilling ikke gribes. Derudover er der risiko for, at tiltag ikke implementeres ens i medlemsstaterne, hvilket vil betyde ulige konkurrencevilkår på tværs af landene. Landbrugsstøtten bør aktivt fremme plantebaserede og økologiske produktioner, men også belønne grønne praksisser, der sikrer og beskytter fælles goder som rent drikkevand, biodiversitet, sunde kystmiljøer og mere natur.

Dansk Ornitologisk Forening støtter Økologisk Landsforening og opfordrer til, at der etableres målrettede støtteordninger til efterlevelse af krav om en øgning i indekset for landbrugslandsfugle under EU's naturgenopretningsforordning.

Rådet for Grøn Omstilling er bekymrede over, at den tidligere øremærkning af midler til økosystemtjenester, herunder klima og biodiversitet, ikke er en del af forslaget. Samtidig gør ophævelsen af den tidligere søjlestruktur, hvor indkomststøtte var adskilt fra støtte til bæredygtigt landbrug og udvikling af landdistrikter, at det er uklart, hvor store midler der i praksis vil blive kanaliseret til miljø- og klimaindsatser. Rådet for Grøn Omstilling er bekymret for, at disse områder nedprioriteres i forhold til kortsigtede økonomiske hensyn for medlemsstaterne og dermed bliver en svækkelse af den fælles indsats for klima og biodiversitet. Den fælles landbrugspolitik bør understøtte grøn innovation i fødevareproduktion, herunder støtte til avanceret bioraffinering og kaskadeudnyttelse af biomasse, så der kan opbygges grønne værdikæder til en cirkulær bioøkonomi, der både kan gavne landmænd og samfund. Det er ærgerligt, at der ikke sættes specifikt ind over for metan fra husdyr og lattergas fra gødning, da disse to kilder står tilsammen for størstedelen af landbrugssektorens udledninger.

Samlet set indebærer forslaget, at mange tidligere obligatoriske krav gøres frivillige, og at flere puljer og fonde samles i én ordning, hvilket skaber usikkerhed om, hvordan midlerne konkret vil blive fordelt. Rådet for Grøn Omstilling mener, at dette svækker den fælles europæiske indsats for klima, biodiversitet og bæredygtig fødevareproduktion. Der er behov for, at den fælles landbrugspolitik efter 2027 bliver

langt mere forpligtende ift. at reducere landbrugets klimapåvirkning, beskytte biodiversitet og sikre sunde fødevarer til borgerne.

Dansk Korn & Foder (DAKOFO) støtter en fælles europæisk landbrugspolitik, der sikrer stabile rammevilkår for landbruget, fødevareforsyningsikkerhed samt bæredygtige produktionsformer. Forslaget indeholder væsentlige ændringer, der kan få betydelige konsekvenser for dansk landbrug og dermed for råvaregrundlaget i korn- og foderbranchen. Ift. støtteloft og degressivitet bemærker DAKOFO, at det vil ramme uforholdsmæssigt hårdt i Danmark, hvor strukturen er præget af større, professionelle bedrifter. Dette skaber konkurrenceforvridning mellem medlemsstaterne og reducerer incitamentet til effektiv produktion. En forøgelse af den koblede støtte risikerer at skabe markedsforvridning. DAKOFO anbefaler, at koblet støtte begrænses og kun anvendes målrettet, hvor der er klare samfundsmæssige begrundelser. DAKOFO finder det positivt, at 43 pct. af NRP-midlerne skal gå til miljø og klima, men kravene bør implementeres på en måde, der sikrer balance mellem produktionskapacitet og bæredygtighed. Der bør bl.a. være mulighed for at støtte investeringer, der reducerer emissioner fra husdyrproduktionen. DAKOFO finder, at forslaget om øget dataudveksling kan skabe administrative byrder. Det er derfor afgørende, at kravene udformes så enkelt som muligt, og at systemer er praktisk anvendelige for både landmænd og virksomheder, herunder at det implementeres gradvist og i dialog med erhvervet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater forventes at være kritiske overfor, at den fælles landbrugspolitik omfattes af de nationale og regionale partnerskabsprogrammer, mens andre medlemsstater forventes at bakke op om Kommissionens forslag. Visse medlemsstater forventes at være positive over for forslaget om at indføre absolutte og skrå støtteloft, mens andre medlemsstater forventes at være negative. Tilsvarende forventes en lang række medlemsstater at være positive over for mulighed for øget koblet støtte, mens andre medlemsstater forventes at være kritiske. Flere af medlemsstaterne forventes at være positive over for muligheden for at betale landmænd for at overholde de beskyttelsesmæssige praksisser under driftsforvaltningssystemet (grønne krav). Få medlemsstater forventes at rejse behov for øget grønt ambitionsniveau i forslaget. Der forventes at være bred opbakning til Kommissionens fokus på at fremme unge landmænds etablering og gennemførelse af generationsskifte.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser generelt Kommissionens forslag velkomment.

Regeringen finder det centralt, at forhandlingerne om den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om EU's kommende finansielle ramme (MFF) for 2028-34. Regeringen efterlyser desuden, at der tilvejebringes en konsekvensanalyse af forslaget i overensstemmelse med principperne for bedre regulering.

Regeringen ønsker en grønnere, enklere og mere markedsorienteret fælles landbrugspolitik, som fremmer den europæiske landbrugssektors konkurrenceevne og bidrager til fødevareforsyningsikkerhed gennem lige konkurrencevilkår på tværs af sektoren og på tværs af EU's medlemsstater. Regeringen ønsker desuden, at der sker en større grad af resultatorientering i landbrugspolitikken som led i moderniseringen af EU-budgettets struktur.

Regeringen understreger behovet for et velfungerende indre marked for landbrugsvarer i EU med lige rammevilkår uden yderligere markedsregulering eller afvigelser fra konkurrencelovgivningen, herunder en udfasning af koblet støtte til produktionsgrene med stor klimaaftryk samt begrænsning af niveau for koblet støtte.

Regeringen ønsker en øget grøn øremærkning, således at landbrugsstøtten målrettes grønne tiltag og samfundsgoder, herunder investeringer i ny teknologi, bæredygtige landbrugsformer, reduktion og optag af drivhusgasser, tiltag målrettet miljø og biodiversitet, dyrevelfærd, og fødevarer sikkerhed samt udvikling af landdistrikterne og generationsskifte – frem for bestemte størrelser af landbrug eller typer af landbrug herunder i bestemte geografiske områder.

Det er vigtigt for regeringen, at landbrugsstøtten fortsat kan understøtte implementeringen af Aftale om et Grønt Danmark, Aftale om implementeringen af et Grønt Danmark, herunder kvælstofreducerende indsatser, klima-, miljø-, og naturtiltag, samt kan understøtte indførelse af fælles europæisk klimaregulering af landbrugets drivhusgasudledninger, f.eks. et kvotehandelssystem.

Regeringen mener, at støtteløfter, herunder såvel absolutte som skrå løfter (degressivitet), skal være frivilligt for medlemsstaterne at anvende. Landbrugspolitikken skal understøtte gennemførelse af generationsskifte og unge landmænds etablering. Det bør være op til medlemsstaterne at definere støtteberettigede modtagere, landbrugsaktivitet og støtteberettigede arealer

Regeringen ønsker øgede muligheder for betaling for nationale krav. Regeringen mener, at innovation og forskning samt udvikling af bioøkonomien er vigtige elementer for udvikling af landbrugs- og fødevaresektoren samt for udvikling af landdistrikter.

Endelig er det vigtigt for regeringen, at der sker en reel forenkling af landbrugspolitikken for støttemodtagere og administrationen

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 for så vidt angår ordningen for skolefrugt, -grøntsager og -mælk ("EU-skoleordningen"), sektorinterventioner, oprettelse af en proteinsektor, krav til hamp, muligheden for handelsnormer for ost, proteinafgrøder og kød, anvendelse af tillægsimportafgifter, regler om forsyningstilgængelighed i nødsituationer og alvorlige kriser samt sikkerhedsstillelse og forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1370/2013 for så vidt angår støtteordningen for levering af frugt og grøntsager, bananer og mælk i uddannelsesinstitutioner ("EU-skoleordningen")**
KOM-(2025) 553 og KOM 2025(554)

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag om ændring af den fælles markedsordning for så vidt angår ordningen for skolefrugt, -grøntsager og -mælk ("EU-skoleordningen"), sektorinterventioner, oprettelse af en proteinsektor, krav til hamp, muligheden for handelsnormer for ost, proteinafgrøder og kød, anvendelse af tillægsimportafgifter, regler om forsyningstilgængelighed i nødsituationer og alvorlige kriser samt sikkerhedsstillelse, og forslag om ændring af Rådets forordning om skoleordningen. Forslagene er en del af en tilpasning af den fælles landbrugspolitik i forbindelse med den flerårige finansielle ramme (MFF) for perioden 2028-34. Forslagene skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Regeringen hilser forslagene velkomment, da de bl.a. kan bidrage til at øge med-

lemsstaternes modstandsdygtighed i krisesituationer samt bidrage til at fremme den grønne omstilling ved etablering af en proteinafgrødesektor. Sagen er på dagsordenen for det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 553 af den 17. juli 2025 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning for landbrugsprodukter for så vidt angår ordningen for skolefrugt, -grøntsager og -mælk ("EU-skoleordningen"), sektorinterventioner, oprettelse af en proteinsektor, krav til hamp, muligheden for handelsnormer for ost, proteinafgrøder og kød, anvendelse af tillægsimportafgifter, regler om forsyningstilgængelighed i nødsituationer og alvorlige kriser samt sikkerhedsstillelse. Kommissionen har desuden fremsendt KOM (2025) 554 af den 17. juli 2025 om forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1370/2013 for så vidt angår støtteordningen for levering af frugt og grøntsager, bananer og mælk i uddannelsesinstitutioner ("EU-skoleordningen"). Forslagene er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave henholdsvis den 5. september og 8. september 2025.

Forslaget KOM (2025) 553 er fremsat med hjemmel i TEUF-artikel 43 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF-artikel 294.

Forslaget KOM (2025) 554 er fremsat med hjemmel i TEUF-artikel 43, stk. 3 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Forslagene indeholder en ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning for landbrugsprodukter.

Forslagene udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2028-34 og indeholder supplerende bestemmelser til Kommissionens forordningsforslag KOM (2025) 565 om oprettelse af den nationale og regionale partnerskabsfond for perioden 2028-34 (NRP).

Sektorinterventioner og skoleordningerne

Kommissionen foreslår med forslaget, at skoleordningerne, som er EU-støtte til uddeling af frugt og grønt samt mælk til børn i uddannelsesinstitutioner, skal fortsætte i perioden 2028-34, som en aktivitetstype under NRP. Formålet med skoleordningen er at gøre børnene bekendte med jordbrug og fremme sunde spisevaner. Der vil hertil være krav om, at uddeling af disse produkter skal ledsages af bevidsthedsfremmende foranstaltninger (oplysningskampagne eller lignende), som under den nuværende programperiode kaldes for pædagogiske ledsageforanstaltninger. Medlemsstaterne vil dog kunne anvende nationale læringsplaner til dette formål. Medlemsstaterne vil kunne prioritere tildelingerne ud fra aldersgrupper og/eller socioøkonomiske kriterier.

Det fremgår af dette forslag, at der kan uddeles frisk frugt og grønt og forarbejdet frugt og grønt, bananer og konsummælk, ost, hytteost, yoghurt, og anden fermenteret mælk uden tilsætning af smagsstoffer, frugt, nødder eller kakao. Der må ikke uddeles produkter med højere sukkerindhold end 10 pct. og ikke mere end 30 pct. fedt. Produkter, der uddeles under skoleordningerne, må ikke indeholde tilsat sukker, salt, fedt eller sødestoffer. Som nu kan medlemsstaterne efter godkendelse af deres sundhedsmyndigheder tillade begrænset tilsætning af sukker, salt og fedt til forarbejdet frugt og grønt, mælk, ost, yoghurt

og andre fermenterede eller fersurede mælkeprodukter. Som noget nyt i forslaget skal medlemsstaterne prioritere produkter med oprindelse i EU. Derudover skal der være tale om produkter, som opfylder mindst et af følgende kriterier: lavt klimamæssigt fodaftryk, certificeret økologisk, pakket i bæredygtig emballage, lever op til EU's dyrevelfærdsstandarder eller højere, lokalt produceret og markedsført via korte forsyningskæder, stammer fra små landbrug, overholder fair-trade standarder.

De materielle regler for sektorinterventioner bliver for perioden 2028-34 flyttet til forordningen om den fælles markedsordning for landbrugsprodukter. For indeværende programperiode er de reguleret i forordningen om strategiske planer (2021/2115). Reglerne er forholdsvis uændrede i forhold til de nugældende. Dog bliver proteinafgrøder nu omfattet. Med forslaget indføres der en selvstændig sektor for proteinafgrøder i den fælles markedsordnings bilag I. Det gøres også muligt at oprette producentorganisationer for proteinafgrøder, og det bliver obligatorisk for medlemsstaterne at godkende sådanne, jf. ovenfor. Det indebærer, at producentorganisationer vil kunne modtage støtte til driftsprogrammer på linje med for eksempel producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren.

Sektorinterventionerne og skoleordningerne vil som for den fælles landbrugspolitik som helhed fra 2028 blive finansieret under NRP. De finansielle bestemmelser vedrørende sektorinterventionerne og skoleordningerne fremgår derfor af NRP-forslaget. Da medlemsstaterne fremover skal finansiere skoleordningerne via NRP, vil de nuværende finansieringsbestemmelser i Rådets forordning 1370/2023 artikel 5 om tildelinger til medlemsstaterne ikke være relevante fra 2028. Der indføres dog en overgangsordning for at støtte tiltag under skoleordningerne indført frem til 31. december 2027.

Handelsnormer

Kommissionen foreslår, at der indsættes hjemmel til at indføre handelsnormer for proteinafgrøder, oksekød, svinekød, fårekød, gedekød og ost. For proteinafgrødernes vedkommende for at give mulighed for oprindelsesmærkning. Af samme grund bliver der mulighed for at indføre handelsnormer for oksekød, svinekød, fårekød og gedekød. Der indføres også mulighed for handelsnormer for oste med henblik på harmonisering af benævnelser og bestanddele og ernæringsindhold.

Benævnelser for kød

I bilag VII i den fælles markedsordning for landbrugsprodukter indføres en liste over benævnelser vedrørende kød, som udelukkende forbeholdes spiselige dele af et dyr. Kommissionen beskriver, at formålet med beskyttelse af benævnelser for kød er at sikre forbrugerne et oplyst valg, særligt med hensyn til næringsindhold, som traditionelt er forbundet med kød og kødprodukter. Det gælder primært navne på dyr og navne på udskæringer samt bacon, der reserveres til kun at kunne bruges til kød, når det omsættes i alle omsætningsled. Benævnelserne må dog anvendes i sammensætninger med et eller flere ord i betegnelser for sammensatte produkter¹, hvor det ikke er hensigten at substituere kød, og hvor kød udgør et væsentligt element mængdemæssigt eller for karakteren af produktet. Eksempler på sammensatte produkter kan være "kyllingenuggets" og "pulled pork".

Hamp

Der er forslag om en række bestemmelser om produktion, markedsføring og import af hamp. Hamp er allerede omfattet af den fælles markedsordning for landbrugsprodukter, og landmænd kan modtage arealstøtte for hamp, forudsat de opfylder kravet om kun at benytte sorter med et cannabinolindhold (THC) på maksimalt 0,3 pct. således, at planterne ikke kan udnyttes til narkotisk brug. Imidlertid fastslog EU-domstolen i 2020, at en medlemsstat ikke må forbyde markedsføring af cannabinol (CBD), der

¹ Et sammensat produkt er en fødevarer, som indeholder både vegetabiliske ingredienser og forarbejdede animalske produkter, og hvor tilsætningen af den/de vegetabiliske ingrediens(er) ændrer hovedkarakteristika af det endelige produkt.

lovligt fremstilles i en anden medlemsstat, når det udvindes af hele cannabis sativa-planten og ikke kun af dens fibre og frø. På grund af inkonsistens i medlemsstaternes regler om udnyttelse af hele planten herunder topskud indføres der nu regler herom, så EU's producenter kan få gavn af hele planter forudsat, der er tale om sorter med et cannabinolindhold (THC) på maksimalt 0,3 pct. Bestemmelserne forhindrer ikke medlemsstaterne i at tillade sorter, der ikke opfylder disse krav herunder til medicinsk brug.

Statsstøtte

Frankrig får bemyndigelse til at yde 90 mio. euro i støtte til sukkersektorerne i sine fjerntliggende regioner (Guadeloupe, Fransk Guyana, Martinique, Mayotte, Réunion, og Saint-Martin). Finland får bemyndigelse til at fortsætte den eksisterende finske statsstøtte til landbrugssektoren på betingelse af, at støtten i 2027 kun udgør 67,5 pct. af støtten i 2022, og at støtten i 2034 kun udgør 67,5 pct. af støtte i 2027. Det er også en betingelse, at støtten under den fælles landbrugspolitik udnyttes 100 pct. til de pågældende sektorer.

Beredskabsplaner for tilgængelighed af landbrugsprodukter til krisesituationer og fødevarelagre

I forslaget indgår et nyt kapitel om beredskabsplaner for tilgængelighed af landbrugsprodukter til krisesituationer og fødevarelagre. Det foreslås, at alle medlemsstater skal udarbejde nationale beredskabsplaner for sikring af fødevareforsyningssikkerhed. Hensigten er at sikre tilgængelighed og adgang til landbrugsvarer i nødsituationer og alvorlige kriser. Planerne skal vedrøre overvågning, håndtering af data om fødevareforsyning, organisering af arbejdet og informationsvirksomhed. Medlemsstaterne skal udpege nationale myndigheder eller kontaktpunkter, der er ansvarlige for beredskabet for fødevareforsyningssikkerhed og kommunikation med andre medlemsstater og Kommissionen. Kommissionen kan fastsætte gennemførelsesforordninger om formater for beredskabsplaner og indberetninger til Kommissionen samt om samarbejde mellem medlemsstaterne.

Der fastsættes også bestemmelser om strategiske lagre af landbrugsprodukter, som etableres af private eller offentlige operatører til nødsituationer og kriser. Det er frivilligt for medlemsstaterne at oprette sådanne lagre, og det fremgår, at medlemsstater, der etablerer strategiske lagre, skal sikre, at de ikke medfører markedsforvridninger. Herunder skal de mængder, der oplagres, fastsættes på baggrund af forud definerede kriterier. Opkøb af produkter til reserveerne skal ske ved udbud til markedspriser, og salg fra lagrene skal ske på en transparent måde til markedspris. Myndighederne skal overvåge etablering, vedligeholdelse og tømning af disse lagre. Hvis medlemsstaterne etablerer sådanne lagre, skal de indgå i medlemsstaternes beredskabsplaner. Kommissionen kan fastsætte gennemførelsesbestemmelser om koordinering af etablering og vedligeholdelse af lagre, herunder frivillige aftaler mellem medlemsstater om at stille lagre til rådighed for medlemsstater, der er i krisesituationer. Desuden bliver det allerede fungerende mødeforum Den europæiske kriseberedskabs- og responsmekanisme for fødevareforsyningssikkerhed (EFSCM) hjemlet i forslaget. Endelig får Kommissionen hjemmel til at fastsætte gennemførelsesforordninger ved hasteprocedure om indførsel af krav til medlemsstater og private operatører om i krisesituationer at rapportere til Kommissionen om landbrugs- og fødevarelagre og andre forhold for at sikre tilgængelighed af disse produkter i EU.

Andre elementer

Bestemmelserne i bilaget om sukkerkontrakter tilpasses, hvormed roepulp forbliver roesælgerens ejendom, medindregnet i aftalen, og der fastsættes regler for købsbetingelser i forhold til, hvilken form pulpen eventuelt skal returneres i samt metode for beregning af kompensation ved eventuel tilbageholdelse af pulpen. Da den nugældende forordning (EU) 2021/2116 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik ophæves, flyttes en række bestemmelser til markedsordningen om hjemmel til Kommissionen til at udstede delegerede retsakter om kontrol og sanktioner og om reduktion af støtte for offentlig intervention og støtte til privat oplagring, hvis betingelserne herfor ikke overholdes.

Endvidere tilpasses bestemmelsen om beregning af tillægsimporttold på baggrund af regler i Verdenshandelsorganisationen (WTO). Herudover fjernes en adgang til at undlade at pålægge tillægsimporttold, hvor den pågældende import ikke forventes at forstyrre EU's marked eller på anden måde være disproportional. Da det er vanskeligt at føre bevis for, at en import skader EU's marked, fjernes bestemmelsen, da reglen går ud over WTO's bestemmelser. Endelig flyttes regler om sikkerhedsstillelse til forordningen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er ledende udvalg.

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget KOM (2025) 354.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

De lovgivningsmæssige konsekvenser af forslaget i Danmark skal afklares.

Økonomiske konsekvenser

Forslagene udgør en del af den flerårige finansielle ramme for 2028-34, specifikt som del af fonden for nationale og regionale partnerskaber herunder. Udgiftsniveauet fastsættes som led i de centrale forhandlinger om de flerårige finansielle rammer for 2028-34. Konsekvenser heraf for det danske EU-bidrag er nærmere beskrevet i Finansministeriets notater herom.

.

Idet det vil være obligatorisk at tilbyde skoleordningen og visse sektorinterventioner, og eftersom medlemsstaterne fremover skal medfinansiere skoleordningerne og sektorinterventionerne via deres nationale og regionale partnerskabsplaner, vil det medføre udgifter til national medfinansiering.

Forslagets afsnit om planer for tilgængelighed af landbrugsprodukter til krisesituationer og fødevarerlagre vil kunne medføre administrative omkostninger for de involverede danske myndigheder. Såfremt det i Danmark besluttet at etablere nødlagre af landbrugsprodukter til brug i krisesituationer, vil etablering, opkøb af produkter og vedligeholdelse heraf formentlig medføre nationale udgifter.

Forslaget om at indføre mulighed for handelsnormer for proteinafgrøder, oksekød, svinekød og fåre- og gedekød samt ost medfører ikke i sig selv erhvervsøkonomiske konsekvenser. Omfanget heraf vil afhænge af følgelovgivning i form af eventuelle kommende forslag til sekundære retsakter, som kan blive fremsat af Kommissionen, hvilket vil kunne have erhvervsøkonomiske konsekvenser. Såfremt det i Danmark besluttet at etablere nødlagre af landbrugsprodukter til brug i krisesituationer, kan det have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter, som følger af EU-retsakter, afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsrammer, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i høring på høringsportalen, § 2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at det ikke er hensigtsmæssigt, at grisekød omfattes af handelsnormer. En sådan regulering vurderes at kunne begrænse sektorens markedsmæssige fleksibilitet og vil efter Landbrug & Fødevarers vurdering ikke tilføre reel værdi i forhold til de eksisterende handelsforhold. Endvidere bemærkes det, at der i bilagets Part 1a er anført en række kødbetegnelser. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse er det en væsentlig mangel, at betegnelsen skinke ikke er anført blandt øvrige kødbetegnelser. Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt at fastholde beskyttelsen af mejeribetegnelser af hensyn til korrekt forbrugerinformation. Mejeribetegnelser som f.eks. 'mælk', 'ost' og 'yoghurt' er forbundet med specifikke kvalitetsstandarder og produktionsmetoder. En udvanding af disse betegnelser kan føre til vildledning af forbrugerne og svække tilliden til mejeriprodukter.

Det er efter Landbrug & Fødevarers opfattelse afgørende, at ordningen om lagring af landbrugsvarer til beredskab indrettes med det klare formål at styrke beredskabet og fødevaresektorens evne til at håndtere krisesituationer. Alsidige og næringsrige fødevarer, som er nemme at indtage på forskellige måder og med potentiale for lang holdbarhed, er afgørende for befolkninger i krisesituationer. Ordningen må ikke udvikle sig til et instrument for skjult markedspolitik eller bruges til at regulere priser og markedsbalancer. Der bør udvises stor opmærksomhed på, at tiltagene ikke fører til indgreb, der forvrider markedets funktion eller svækker den frie prisdannelse. Landbrug & Fødevarer støtter målet om at øge sektorens modstandsdygtighed, men dette skal ske inden for rammer, der sikrer markedsorientering, respekt for princippet om fri prisdannelse og fuld gennemsigtighed. Landbrug & Fødevarer finder, at lageropbygning kun er et supplement til akut nødhjælp. Den primære strategi skal være et robust fødevaresystem, hvor handel og værdikæder kan opretholdes og genetableres så hurtigt og effektivt som muligt. Hvis kritiske input er begrænsede og lagre skal anvendes, bør fødevareproducenter indgå i prioriteringen. Landbrug & Fødevarer finder, at fokus bør være på input, der sikrer fortsat produktion, såsom brændstof, foder, gødning og kritiske reservedele. Øget lageropbygning af input til forarbejdningsindustrien, såsom hygiejnekemikalier og emballagematerialer, bør også overvejes. Konsolidering af landbrugs- og fødevaresektoren har ført til færre landbrug, koncentreret produktion og øget risikoniveau ved afbrydelser i forsyningskæderne. Ligeledes har konsolideringen også reduceret antallet af produktionssteder i Europa og fået eksempelvis mejerierne til at operere med hub-and-spoke-modeller, hvor enkelte anlæg specialiserer sig i få produkter, hvilket påvirker evnen til at opbygge lagre, hvor befolkninger kan få brug for produkterne. Landbrug & Fødevarer bemærker, at lagre medfører omkostninger til opbevaring og kapital. Resultatbaseret kompensation er bedre end omkostningsbaseret kompensation, da det skaber incitament.

Plantebranchen er stærkt imod, at der gives beføjelser til at fastsætte handelsstandarder for kød, ost og proteinafgrøder, der kan bruges til at begrænse mulighederne for korrekt fødevareinformation om plantebaserede produkter. De plantebaserede fødevareproducenter har absolut ingen interesse i, at deres produkter forveksles med animalske fødevarer. Erfaringerne med beskyttelse af benævnelser for mejeribetegnelser er efter Plantebranchens opfattelse dårlige, idet de har vist sig at være med til at underminere innovation, konkurrenceevne og indre marked, også for mejerisektoren selv. Forslaget bør som minimum underlægges en konsekvensanalyse.

Plantebranchen bifalder kraftigt oprettelsen af en ny "proteinsektor" inden for den fælles landbrugspolitik. Anvendelsesområdet skal eksplicit omfatte plantebaserede afgrøder, ingredienser og forarbejdning, så deres bidrag til Europas proteinautonomi, modstandsdygtighed og klimamål anerkendes. EU's skoleordning for frugt, grøntsager og mælk skal udvides til også at indeholde plantebaserede fødevarer, herunder ikke mindst plantedrikke. Indkøbsreglerne bør være ernæringsbaserede og fleksible, så medlemsstaterne kan inkludere berigede plantebaserede produkter, der støtter børns sundheds- og bæredygtighedsmål.

Plantebranchen anfører, at plantebaserede alternativer til mælk fortsat er udelukket fra skoleordningen. Det findes problematisk af flere årsager. Berigede plantebaserede alternativer anbefales i flere nationale kostvejledninger. Det nuværende program fokuserer primært på at fremme forbruget af komælk, snarere end at imødekomme børns ernæringsmæssige behov. Det betyder at børn, der af forskellige årsager ikke kan eller ikke ønsker at indtage mejeriprodukter – for eksempel på grund af allergier eller intolerance – er udelukket fra programmet. Ud over de ernæringsmæssige aspekter er det vigtigt også at overveje de miljømæssige. En udvidelse af skoleprogrammet til også at omfatte plantebaserede alternativer ville også skabe nye muligheder for danske og europæiske landmænd.

Rådet for Grøn Omstilling mener, at hvis mælk fortsat skal være en del af EU's skoleordning for frugt, grønt og mælk, bør skoleordningen udvides, så den også kan inkludere plantebaserede alternativer, der lever op til anerkendte ernæringsmæssige standarder. Udbudsreglerne bør være fleksible og ernæringsbaserede, så medlemsstaterne får mulighed for at indkøbe plantebaserede produkter, der både fremmer børns sundhed og støtter bæredygtighedsmål inden for de planetære kostråd. Rådet for Grøn Omstilling opfordrer til, at EU's støtteordninger belønner bæredygtig og plantebaseret produktion, og at Kommissionen følger op på anbefalingen om en Handlingsplan for Plantebaserede Fødevarer inden 2026 som blev fremlagt i Den Strategiske Dialog om Fremtidens Landbrug i EU.

Dansk Vegetarisk Forening mener, at skoleordningen skal fremme brugen af økologisk og lokalt produceret frugt og grønt. Hvis mælk fortsat skal være en del af ordningen, bør plantedrikke ligeledes omfattes. Dansk Vegetarisk Forening mener, at Danmark skal stille kritiske spørgsmål til, at ultraforarbejdede produkter skal ekskluderes, da definitionen er tvivlsom og udelukker en række sunde fødevarer.

Danmark skal ikke bakke op om beskyttelse af traditionelle kødnavne, i det det direkte er et angreb på innovation, de planetære grænser og den plantebaserede omstilling. Endvidere vil det skabe alvorlige handelsmæssige barrierer for europæiske producenter. Det bør sikres, at listen med navne, der beskyttes, ikke udvides. I forhold til forslaget om at lagre af landbrugsvarer til beredskab er det oplagt at diskutere, hvordan man gør europæisk landbrug mere plantebaseret, og hvordan man får skabt et marked for det plantebaserede, som et led i at sikre vores fødevarerforsyning og blive uafhængig af importeret foder og gødning.

DI Fødevarer mener, at de eksisterende regler om obligatorisk oprindelsesmærkning for kød er tilstrækkelige til at oplyse forbrugerne. Det er derfor overflødigt at indføre handlenormer for visse kødtyper. Det vil ydermere lede til en fordyrelse af produkterne, når der skal gives flere oplysninger, hvilket ikke kan antages at være i forbrugernes interesse. Det støttes heller ikke, at der indføres handlenormer for ost, da der allerede er en række beskyttelser på de fleste oste, bl.a. geografiske betegnelser. DI Fødevarer kan godt støtte forslaget om at styrke tilgængeligheden af forsyninger i nødsituationer og alvorlige kriser.

Dyrenes Beskyttelse mener, at skoleordningen først og fremmest skal fremme børns indtag af frugt og grønt, og økologisk produceret frugt og grønt skal prioriteres f.eks. gennem højere tilskudssatser. Hvis tilskud til mælk eller andre mejeriprodukter fortsat indgår i ordningen, skal økologi eller produktioner

med tilsvarende dyrevelfærd være et minimumskrav for støtteberettigelse. Det vil også understøtte EU's målsætning om 25 pct. økologisk areal i 2030.

Skoleordningen bør desuden moderniseres, så plantebaserede drikke kan indgå som støtteberettigede produkter. Det vil imødekomme klima-, natur- og dyrevelfærdshensyn samt give børn med etiske eller sundhedsmæssige behov et reelt alternativ. Det vil også afspejle, at plantebaserede drikke er en del af de afgrøder og produkter, som europæiske landmænd også dyrker og udvikler. Hvis EU vil understøtte den nødvendige diversificering af landbruget og skabe nye markedsmuligheder, bør det derfor også være en integreret del af skoleordningen.

Økologisk Landsforening er enig i, at der er behov for at fremme selvforsyningen med protein i EU og sikre en højere selvforsyning med foder og øge dyrkningen af bælplanter til fødevarer. Landsforening vil dog meget advare mod afgrødespecifikke støtteordninger, da det bl.a. forstyrrer prisdannelsen og fagligheden i sædskifteplanlægningen.

Økologisk Landsforening er kritiske over for forslaget om at beskytte betegnelser til produkter, der kommer fra husdyr. Det er ikke vurderingen, at der i dag hersker usikkerhed blandt forbrugerne, om det er et produkt, der overvejende består af planteingredienser, eller om det overvejende er et produkt baseret på husdyr. EUs skolefrugtordning bør indeholde krav om, at der er en mindsteandel økologi, så det understøtter EU målet om mindst 25 pct. økologi i 2030. Økologisk Landsforening mener dertil, der bør stilles krav til dyrevelfærden fra de gårde, der leverer mælk til skolemælksordningen.

Forbrugerrådet Tænk støtter, at der stilles krav om oprindelsesmærkning på bælfrugter. Det bør være et krav, at det specifikke oprindelsesland, hvor råvaren er dyrket, angives. Kravet bør omfatte både ikke-forarbejdede fødevarer, forarbejdede fødevarer uden yderligere ingredienser samt sammensatte fødevarer, hvor bælfrugter indgår som ingrediens.

Forbrugerrådet Tænk anser det ikke umiddelbart som hensigtsmæssigt, at betegnelser, som man traditionelt forbinder med kød som f.eks. kylling eller bacon, fuldstændig udelukkes fra at bruges på andre fødevarer som plantebaserede alternativer. Forbrugerrådet Tænk appellerer i stedet til en generel, skærpet praksis omkring den overordnede vurdering af, om fødevarer samlet set giver et indtryk, der lever op til fair oplysningspraksis i overensstemmelse med artikel 7 i forordning 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne – ikke kun i forhold til brug af animalske betegnelser.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at en stor del af medlemsstaterne vil støtte Kommissionens forslag. Flere medlemsstater forventes dog at være kritiske over for, at EU's skoleordning lægges ind under NRP-planen og at der er national medfinansiering. Flere medlemsstater forventes at være overordnede positive om mærkning af kødprodukter. Ligesom at en større gruppe af medlemsstater forventes at være positive over for Kommissionens forslag om etablering af en proteinafgrødesektor. Visse medlemsstater forventes at være kritiske over for Kommissionens forslag om risiko/krisemekanismen vedrørende nødlagre.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det centralt, at forhandlingerne om forslagene ikke foregriber forhandlingerne om EU's kommende flerårige finansielle ramme (MFF) for 2028-34. Regeringen hilser generelt Kommissionens forslag velkomment, idet regeringen lægger vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor med mindre grad af markedsregulering, interventioner og overflødige handelsnormer. Regeringen ønsker, at Kommissionen udarbejder en konsekvensanalyse af forslaget i overensstemmelse med principperne for bedre regulering.

Regeringen er positivt indstillet overfor, at Kommissionen foreslår, at der etableres en proteinafgrødesektor i EU, da en sådan sektor kan bidrage til den grønne omstilling af europæisk landbrug.

Regeringen finder det positivt, at EU's skoleordning skal prioritere bæredygtige produkter, der f.eks. er certificeret økologisk, lever op til EU's dyrevelfærdsstandarder mm., da det kan være med til at drive en efterspørgsel efter bæredygtige produkter, herunder klimavenlige alternativer. Det er vigtigt for regeringen, at de administrative byrder for skoleordningen begrænses.

Regeringen finder overordnet, at forordning 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne skal fastholdes som den generelle ramme for regulering af fødevareinformation på EU-niveau. Regeringen støtter ikke, at der gives mulighed for at indføre yderligere handelsnormer, herunder krav om øget oprindelsesmærkning. Tilsvarende finder regeringen ikke, at der er behov for yderligere regulering af benævnelser for kødprodukter.

Regeringen finder forslaget om nationale planer for fødevareforsyningsikkerhed og medlemsstaters mulighed for at vurdere behovet for opbygning af fødevarelagre til nødsituationer nyttigt, og at Kommissionen overvåger oprettelse af nationale lagre og påser, at de ikke bliver markedsforstyrrende. Regeringen mener endvidere, at krav til nationale beredskabsplaner bør integreres i eksisterende nationale beredskabsplanlægninger, at medlemsstaterne bør bevare fleksibilitet i implementeringen, og at forslaget udformes i sammenhæng med EU's strategi for opbygning af lagre samt implementeringen af CER-direktivet, så overlap og dobbeltregulering undgås.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. juni 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet. Generelt vil regeringen arbejde for en mere robust og strategisk handelspolitik, der skaber vækst og velstand, men samtidig understøtter europæisk forsyningssikkerhed. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Den russiske invasion af Ukraine medfører en række afledte konsekvenser og påvirker markedssituationen for landbrugsvarer på en række områder med prisudsving på fødevarer, foder, handelsgødning og energi. Polen, Ungarn og Slovakiet har indført nationale importforbud for korn fra Ukraine, efter de særlige EU-regler om forbud mod salg af ukrainsk korn i Polen, Ungarn, Slovakiet, Bulgarien og Rumænien udløb den 15. september 2023. Ukraine har rejst WTO-sager mod hvert af de tre lande i september 2023. Sagerne er stadig i indledende konsultationsfase. I den seneste prognose fra Det Internationale Kornråd (IGC) af den 22. maj 2025 skønnes det, at Ukraines andel i produktionsåret 2024/25 kommer til at udgøre 8 pct. af den globale eksport af hvede og 11 pct. af den globale eksport af majs. Til sammenligning udgjorde Ukraines andel i produktionsåret 2020/21 9 pct. af den globale eksport af hvede og 13 pct. af den globale eksport af majs. EU's initiativ om alternative fragtruter ("solidaritetsbaner") samt etablering af den vestlige Sortehavskorridor bidrager fortsat til at fastholde eksporten af ukrainske landbrugsprodukter til EU og verdensmarkedet.

Den 5. juni 2025 ophørte EU's midlertidige, ensidige handelsliberaliseringer over for Ukraine – de såkaldte Autonomous Trade Measures (ATM). Udløbet af ATM'en indebærer, at handlen mellem EU og Ukraine indtil videre er faldet tilbage på de oprindelige vilkår under handelsdelen af EU-Ukraine Associeringsaftalen (DCFTA'en). Kommissionen har den 28. juli 2025 fremsat forslag til rådsbeslutning om reduktion og ophævelse af toldsatser i handlen mellem Ukraine og EU. Forslaget følger af den principielle enighed mellem Ukraine og EU i forhandlingerne om en udvidelse af handelsdelen af associeringsaftalen, som blev annonceret den 30. juni 2025. Aftalen mellem Ukraine og EU består af 3 overordnede elementer; markedsadgang, tilpasning til EU's produktionsstandarder samt beskyttelsesmekanismer. Derudover skal der i samarbejde med Ukraine undersøges foranstaltninger til at hjælpe ukrainske eksportører med at nå deres traditionelle markeder i tredjelande.

Aftalen indebærer en forbedring af markedsadgangen til EU for ukrainske landbrugsprodukter sammenlignet med de aktuelt gældende betingelser i handelsdelen af associeringsaftalen. Generelt set er der dog tale om en forringelse af den markedsadgang, som Ukraine havde i perioden fra den 4. juni 2022 til den 5. juni 2025 som følge af EU's ensidige handelsliberaliserende tiltag (ATM).

Rådet vedtog den 30. maj 2024 en markant forhøjelse af importtolden på kornprodukter fra Rusland og Belarus, som i dag har ingen eller meget lav told. Toldforhøjelserne trådte i kraft den 1. juli 2024. De pågældende produkter vil samtidig blive udelukket fra adgang til EU's toldkontingenter. Formålet er at begrænse importen af en række landbrugsvarer fra Rusland og Belarus og dermed forhindre dels mulig forstyrrelse af EU-markedet for korn, dels fortsatte indtægter til russisk økonomi. Belarus er inkluderet pga. landets nære relationer til Rusland, som skaber risiko for russisk omgåelse via det belarussiske marked. Tiltaget skal ses i sammenhæng med EU's sanktioner mod Rusland og Belarus og støtte til Ukraine efter den russiske invasion.

Den 1. juli 2025 trådte forhøjede toldsatser i kraft på visse russiske og belarussiske landbrugs- og gødningsprodukter med henblik på at reducere tilstrømningen af disse af varer til det indre marked.

Den forhøjede told skal sikre, at Rusland og Belarus ikke får økonomisk fordel af den fortsatte eksport til EU af de omfattede produkter. Samtidig skal forslaget afhjælpe en potentiel afhængighed af gødning fra Rusland, som i værste fald ville kunne påvirke EU's fødevarereforsyningsikkerhed og gøre EU sårbar over for eventuelle tvangstiltag fra Rusland. På de omfattede gødningsprodukter vil der over en treårig periode blive indført en stadigt stigende told pr. importeret ton oven i den allerede gældende værditold på 6,5 pct.

Eksport generelt

EU eksporterede i 2024 for ca. 235,4 mia. euro og importerede for ca. 171,8 mia. euro, hvilket gav EU et handelsoverskud på landbrugsområdet på ca. 63,6 mia. euro (ca. 474,5 mia. kr.).

EU's tre største eksportmarkeder i 2024 var fortsat UK, USA og Kina, som sammenlignet med 2023 udviklede sig med øget eksport til UK og USA på henholdsvis 4 pct. og 13 pct., mens eksporten til Kina i 2023 faldt med 9 pct. I 2024 var EU's tre største importmarkeder fortsat Brasilien, UK og Ukraine. Importen fra Ukraine steg med 11 pct. sammenlignet med 2023. EU's import fra Rusland i 2024 faldt med 46 pct. sammenlignet med 2023.

WTO-forhandlingerne

Verdenshandelsorganisationen (WTO) er i høj grad præget af manglende fremdrift i forhandlingssporet på landbrugsområdet, hvilket traditionelt har været og stadig er et af de mest komplicerede områder med meget fastlåste positioner og kun begrænset fleksibilitet hos medlemmerne. I forlængelse heraf er et udfordrende område spørgsmålet om udviklingslandenes handelsvilkår i WTO.

Forhandlingerne om anden del af aftalen om miljøskadelige fiskerisubsidier fortsætter, efter det ikke lykkedes at nå til enighed under WTO's 13. ministerkonference i Abu Dhabi i februar/marts 2024. For handlingerne bygger oven på den delaftale, der blev indgået i forbindelse med den 12. ministerkonference (MC12) i juni 2022. Efter mere end 20 års forhandlinger blev der således indgået en delaftale om miljøskadelige fiskerisubsidier, som i første omgang bl.a. omfatter subsidier relateret til illegalt fiskeri (IUU) og overfiskede bestande. De udestående emner vedrører subsidier, der bidrager til overfiskeri og overkapacitet. WTO's 14. ministerkonference finder sted den 26.-29. marts 2026 i Cameroun.

Bilaterale handelsforhandlinger

EU og UK blev i forbindelse med et topmøde den 19. maj 2025 enige om en gensidig aftaletekst, der blandt andet sikrer tættere samarbejde på fødevare- og fiskeriområdet. Konkret er parterne blevet enige om at arbejde hen imod en aftale om sundhedsmæssige- og plantesundhedsmæssige foranstaltninger (SPS). I forlængelse heraf har Kommissionen den 16. juli 2025 fremsat forslag til at indlede forhandlinger med UK om at etablere et fælles SPS-område. Et fælles SPS-område vil kunne smidiggøre samhandel med SPS-varer mellem EU og UK ved at fjerne en lang række af de kontroller og certifikatkrav, som er blevet indført efter Brexit.

Principaftalen mellem EU og USA om det fremtidige handelsforhold, som Kommissionsformand von der Leyen og præsident Trump annoncerede den 27. juli 2025, er den 21. august 2025 blevet formaliseret og konkretiseret i en fælleserklæring. Aftalen indebærer, at EU pålægges en generel told på 15 pct. for langt størstedelen af EU's eksport til USA i stedet for den 30 pct. toldsats, som EU ellers var blevet pålagt. Enkelte områder undtages den generelle 15 pct. told og pålægges alene lavere amerikansk MFN-told (grundlæggende toldsats gældende for alle WTO-medlemmer). Undtagelserne omfatter ikke landbrugs- eller fødevarer, men både EU og USA vil overveje senere inklusion af andre relevante sektorer i denne gruppe. Fra EU's side gives, ud over nultold på industrivarer fra USA, præferentiel adgang til EU's marked for en række amerikanske fiskeri- og fødevarerprodukter (blandt andet nødder, mejeriprodukter, frugt og grøntsager, forarbejdede fødevarerprodukter, sojabønner og svinekød). Endvidere forpligter parterne sig til at samarbejde om at reducere ikke-toldmæssige barrierer, blandt andet på det sanitære og phytosanitære område (SPS). Konkret ønsker USA blandt andet en mere smidig certifikat-proces relateret til svinekød og mejeriprodukter.

USA er det tredje største eksportland for EU's landbrugsprodukter med en samlet årlig omsætning på 30,5 mia. euro. Det drejer sig især om eksport af vin og vinbaserede produkter, hvor eksporten i 2024

udgjorde 16,8 mia. euro (17 pct. af eksporten til USA). Derudover er de mest eksporterede landbrugsprodukter til USA kornpræparater og formalingsprodukter, spiritus og alkohol samt oliven og olivenolie. Importen af landbrugsprodukter fra USA udgjorde 11,9 mia. euro (7 pct.) i 2024.

EU og Mercosur-landene (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay) opnåede den 28. juni 2019 enighed om handelsdelen af en bredere associeringsaftale. I 2023 blev der indledt nye forhandlinger mellem parterne for at drøfte et tillægsinstrumentet til selve handelsaftalen, der skal understrege bæredygtighedsforpligtelserne uden at genforhandle selve aftalen. Kommissionen har i december 2024 afsluttet forhandlingerne på politisk niveau i forbindelse med Mercosur-topmødet i Uruguay. Som en del af aftalen er parterne blevet enige om en supplerende tekst om handel og bæredygtighed, som blandt andet vil sikre konkrete tilsagn om at standse skovrydning efter 2030 i overensstemmelse med de nationalt bestemte bidrag i henhold til Parisaftalen. Kommissionen har den 3. september 2025 fremsat forslag til Rådet om indgåelse af aftalen, som ligeledes skal godkendes i Europa-Parlamentet.

EU og Mexico blev i starten af 2020 enige om de sidste udeståender i forhandlingerne om en modernisering af den eksisterende frihandelsaftale fra 2000. Kommissionen har den 3. september 2025 fremsat forslag til Rådet om indgåelse af aftalen, som ligeledes skal godkendes i Europa-Parlamentet. Med moderniseringen af aftalen sikres yderligere liberalisering af handelen med varer og tjenesteydelser samt reduktion af ikke-toldmæssige handelshindringer m.m. Aftalen indeholder et ambitiøst bæredygtighedskapitel med stærke og juridisk bindende forpligtelser ift. miljø- og klimabeskyttelse.

Forhandlingerne med Australien blev igangsat i sommeren 2018, men er aktuelt sat på pause. På trods af, at parterne nåede langt i forhandlingerne, er der dog fortsat substantielle udeståender, især på landbrugsdelen.

EU og Indonesien har den 13. juli 2025 indgået en politisk aftale om afslutning af forhandlingerne om en bilateral handelsaftale. Forhandlingerne med Indonesien har stået på siden 2016. Der udestår færdigforhandling af visse tekniske aspekter af aftalen, inden forhandlingerne kan endeligt afsluttes. Givet Indonesiens størrelse og regionale betydning indeholder en handelsaftale ikke blot et stort kommercielt, men også et bredere geopolitisk potentiale. EU og Malaysia annoncerede desuden i januar 2025 en genoptagelse af forhandlingerne, efter at de i 2012 blev sat på pause.

Frihandelsforhandlinger med Thailand, der blev indledt i 2013, blev sat i bero efter militærkuppet i 2014, men genoptaget i 2023. Ligeledes er frihandelsforhandlingerne med Filippinerne blevet genoptaget i 2024, efter at de har været i bero siden 2017. Særligt forhandlingerne med Filippinerne er i god gænge.

Forhandlingerne med Indien om en frihandelsaftale blev besluttet genoptaget ved EU-Indien topmødet i maj 2021. En frihandelsaftale med Indien vil være af stor strategisk, politisk og økonomisk betydning. Parallelt forhandles også med Indien en investeringsbeskyttelsesaftale og en aftale om geografiske oprindelsesbetegnelser (GI).

Kinesiske undersøgelser af europæiske landbrugsprodukter

De kinesiske myndigheder har den 17. juni 2024 igangsat en antidumping-undersøgelse af svinekød og biprodukter fra EU. Undersøgelsen omfatter konkrete eksportører i Spanien, Nederlandene, Danmark og Frankrig. Den 5. september 2025 oplyste de kinesiske myndigheder, at man som følge af den pågående undersøgelse konkluderet, at den nationale kinesiske produktion har lidt skade, og at Kina på den baggrund indfører midlertidige foranstaltninger i form af krav om, at importører skal stille kontant depositum til Kinas toldmyndigheder svarende til deres foreløbige toldsats. For den omfattede danske virksomhed, Danish Crown, er depositummet fastsat til 31,3 pct. Andre virksomheder, der samarbejder

i forbindelse med undersøgelsen, skal indbetale 20,0 pct. i depositum. Virksomheder, der ikke samarbejdede, er blevet pålagt 62,4 pct. i depositum. Fra kinesisk side blev det endvidere den 21. august 2024 meddelt, at der igangsættes en antisubsidie-undersøgelse af mejerisektoren i en række EU-medlemsstater og af flere ordninger under EU's fælles landbrugspolitik. Begge sager ses som en kinesisk modreaktion på Kommissionens indførsel af midlertidig udligningstold på importen af batteridrevne elbiler fra Kina til EU. EU og Kina har i WTO-regi gennemført konsultationer om udligningstolden i december 2024 og om antisubsidie-undersøgelsen på mejeriområdet i november 2024. Endvidere annoncerede de kinesiske myndigheder den 27. december 2024 en safeguard-undersøgelse af importeret oksekød og forarbejdede oksekødsprodukter. Undersøgelsen omfatter to europæiske producenter fra henholdsvis Irland og Frankrig samt producenter fra USA, Brasilien, Argentina, Costa Rica, Australien og New Zealand.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelsen med drøftelsen, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende frihandelsaftaler.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet. Det vurderes, at åbningen af nye markeder og indgåelsen af nye handelsaftaler generelt vil have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske effekter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer støtter generelt EU's offensive handelspolitik, hvor der er fokus på indgåelse af frihandelsaftaler med strategisk vigtige markeder. Fokus på eksport er afgørende for at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark og i Europa.

Landbrug & Fødevarer støtter generelt Ukraine i den nuværende situation, herunder også Kommissionens konkrete forslag om yderligere liberalisering på landbrugs- og fødevareområdet. Dette skal dog ske under hensyntagen til de særlig følsomme sektorer på området. En yderligere handelsliberalisering er derfor betinget af, at Ukraine fuldt ud vedtager og gennemfører EU's standarder for bl.a. anvendelse af pesticider, veterinærmedicin og regler for dyrevelfærd, herunder sikkerhed for officielt tilsyn og kontrol med korrekt implementering af EU's standarder i den ukrainske produktion.

Fælles for den danske landbrugs- og fødevareklynge er et ønske om fokus på, at den indgåede handelsaftale med UK i praksis kommer til at fungere så gnidningsfrit som muligt. Derfor er det positivt, at EU og UK er nået til enighed om en aftale, der understøtter et tættere samarbejde på fødevareområdet, bl.a. via hensigtserklæringen om at arbejde hen imod en aftale om sundhedsmæssige og plantesundhedsmæssige foranstaltninger (SPS). Herunder er det positivt, at Kommissionen har fremsat forslag til at indlede forhandlinger med UK om at etablere et fælles SPS-område, hvor en lang række kontroller og certifikatkrav overflødiggøres.

Ifm. den nyligt indgåede principaftale mellem EU og USA om det fremtidige handelsforhold og efterfølgende aftalens formalisering og konkretisering i en egentlig fælleserklæring bemærker den danske grisesektor, at man kan leve med den aftalte kvote på amerikansk grisekød ind i EU. Mejerisektoren er

positive over for den markedssikkerhed, som aftalen giver, men er fremadrettet bekymrede for de underliggende forhandlingsprincipper, hvor kun EU giver indrømmelser. Fjerkræsektoren accepterer, at sektorens produkter ikke er inkluderet i aftalen. Generelt for alle sektorer gælder, at det er vigtigt, at der ikke gives køb på EU's SPS-regler for sikre enighed på øvrige områder.

Landbrug & Fødevarer ser det desuden som vigtigt, at der bliver skabt markedsadgang, f.eks. i form af veterinære certifikater, til lande i Sydamerika, herunder de lande som EU har indgået frihandelsaftaler med (Chile, Peru, Colombia og de centralamerikanske lande). Det er dog vigtigt for de fælleseuropæiske certifikater, at de veterinære certifikater udarbejdes på baggrund af nuværende certifikaterfaringer og bl.a. giver mulighed for at source råvarer på tværs af EU. Landbrug & Fødevarer ser gerne, at der ved en eventuel revidering af aftalen med Peru og Colombia arbejdes for nul-told for fersk/kølet grisekød. For eksempel har USA nul-told til Colombia, hvilket sætter EU i en meget svær konkurrencemæssig situation.

Landbrug & Fødevarer støtter principielt set fri og fair handel med Mercosur, som EU har indgået en politisk aftale med, og hvor man er enedes om en supplerende tekst om handel og bæredygtighed og senest en juridisk bindende tekst ift. muligheden for at kunne iværksætte egne safe-guards. Eksempelvis har mejerisektoren offensive interesser på markedet og er tilfredse med de kvoter til Mercosur-landenes eksportører, der er givet på ost, smør og mælkepulver. Omvendt har okse- og fjerkræsektorerne mere defensive interesser, da der på EU-niveau er betalt en høj pris for aftalen, således at Mercosur får en eksportkvote for oksekød ind i EU på 99.000 tons slagtekropsækvivalens (ca. 76.000 tons produktvægt) og for fjerkræ en kvote på 180.000 tons slagtekropsækvivalens (129.000 tons produktvægt), der samtidig bliver toldfri. Denne tilbudte mængde omfattes desuden ikke af kvotedelingen i forbindelse med Brexit, hvorfor den alene tilfalder EU27. Dette vurderes ikke at være holdbart for stabiliteten på EU's marked for okse- og fjerkrækød eller for den danske eller EU's samlede okse- og fjerkræsektor.

Hvis aftalen godkendes endeligt af parterne, er det centralt, at en implementering sker i overensstemmelse med tidligere anvendte principper for kvotetildeling baseret på licenser og historisk samhandel, således at enkelte store kødeksporterende virksomheder fra Mercosur ikke kan sætte sig på meget væsentlige dele af markedet for import af kød til EU med negative konsekvenser for især SMV'ers mulighed for at agere på markedet. Det er desuden centralt, at Europa-Kommissionen sikrer en lige og fuldstændig implementering af aftalens bestemmelser, og at der i tilfælde af uoverensstemmelser om aftalens implementering i Mercosur følges op hurtigt blandt andet med brug af chief trade enforcement officer-funktionen i Europa-Kommissionen.

Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt, at arbejdet med frihandelsforhandlinger i Sydøstasien, både i forhold til ASEAN-blokken som helhed og de bilaterale forhandlinger med eksempelvis Filippinerne, fortsat prioriteres, da der her findes et stort yderligere potentiale for blandt andet dansk mejerieksport.

I forhold til Australien-frihandelsforhandlinger, der aktuelt overvejes genstartet efter det australske valg, har særligt mejerisektoren offensive interesser, forudsat at indrømmelser fra EU's side afstedkommer indrømmelser fra australsk side. Desuden er det vigtigt at rådføre sig med branchen, hvis der gives væsentlige tilbud.

Landbrug & Fødevarer støtter den indgåede politiske aftale med Indonesien. Landet har uafhængigt af forhandlingerne vedtaget en revideret halal-lovgivning, der trådte i kraft i oktober 2024 og som stiller krav om, at varer der eksporteres til Indonesien skal være halal-godkendt af et akkrediteret halal-certificeringsorgan i eksportlandet. Derudover skal sikres, at der på et udvalgt politikområde allerede eksisterer en samarbejdsaftale mellem det eksporterende land og Indonesien, som afsæt for anerkendelse

af halal-eksporten. Landbrug & Fødevarer noterer, at dansk eksport opfylder begge betingelser. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at en kommende EU-Indonesien frihandelsaftale inkluderer et kapitel, der netop dækker kravet om en form for aftale om halal, og som derved kan erstatte de individuelle aftaler mellem Indonesien og de enkelte EU-medlemsstater.

Desuden støtter Landbrug & Fødevarer generelt EU's forhandlinger med Indien om en frihandelsaftale, og der er interesse i at opnå markedsadgang for en række produkter inden for grise-, mejeri- og fjerkræproduktionen, mens især biprodukter fra oksekødsproduktion bør behandles som en sensitiv produktkategori. Desuden bør en eventuel aftale adressere eksisterende tekniske handelshindringer og sikre anerkendelse af regionaliseringsprincippet inden for visse produktionsgrene i fødevareklyngen.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at øvrige handelsaftaler og -forhandlinger uden om EU – som f.eks. CPTPP, den indgåede USA-Japan-aftale, RCEP, britiske handelsforhandlinger med tredjelande og den bredere IPEF-aftale – lægger pres på EU for at indgå flere bilaterale handelsaftaler. I denne sammenhæng støtter Landbrug & Fødevarer en opsplitning af fremtidige handelsaftaler i en handelsrelateret del og en investeringsrelateret del, således at færdigforhandlede handelsaftaler sikres en hurtigere ratifikation og anvendelse.

Ift. både den kinesiske antidumping-undersøgelse af den europæiske grisekødsproduktion og antisubsidie-undersøgelsen af den europæiske mejeriproduktion finder Landbrug & Fødevarer, at det er uheldigt, at EU's handelstiltag vedrørende én sektor (el-biler) får afgørende, negativ indvirkning på en anden og helt uafhængig sektor (fødevarer). Det kinesiske marked er særdeles vigtigt for den danske grisekøds- og mejeribranche. Resultatet af EU's beskyttelse af sin egen elbil-sektor via anti-dumping-afgifter pålagt kinesiske elbil-producenter kan således let blive en kinesisk straffetold på en vigtig del af EU's fødevarer-eksport til Kina. Ift. seneste kinesiske udmelding om konkret anti-dumping told på dansk grisekød til Kina er det vigtigt, at konstruktiv, bilateral dialog mellem parterne fortsættes, således at der findes en diplomatisk forhandlet løsning på handelstvisten.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) henstiller til, at dyrevelfærd indføjes som et kardinalpunkt i samtlige internationale handelsaftaler således, at EU (de enkelte medlemsstater) har frihed til at fravælge import af animalske produkter, der ikke mindst lever op til EU's egne regler for dyrevelfærd. DOSO mener, at internationale handelsaftaler skal modvirke handel med og i særdeleshed transport af levende dyr til fordel for handel med kroppe og forarbejdede produkter.

Global Aktion, Greenpeace, NOAH, Nyt Europa, Verdens Skove og World Animal Protection har følgende bemærkninger til handelsaftalen mellem EU og Mercosur-handelsblokken. Organisationerne finder det bekymrende, at aftalen er forhandlet så længe at dele af aftalen ikke længere er tidsvarende og derfor vil medføre en lang række negative konsekvenser. Særligt de dele, der skal beskytte klimaet, naturen og oprindelige folk. Organisationerne finder det konkret bekymrende, at man fra dansk side ikke har taget stilling til: En nærmere faglig vurdering af de klimapåvirkninger, som en aftale med Mercosur landene vil indebære, at der ikke er en faglig vurdering af aftalens påvirkning af biodiversiteten, herunder særligt afskovning af Amazonas, at der ikke er en faglig vurdering af hvordan aftalen vil påvirke de indfødte folks rettigheder og at der ikke er en vurdering af dansk landbrugs klimaansvar, med en forudset øget import af soja og ethanol.

Organisationerne har tidligere sendt et brev for at understrege de negative konsekvenser for natur, klima og mennesker, som aftalen vil have. Selvom der nu er en række krav til klima og arbejdstagerrettigheder i aftalen, er disse ikke juridisk bindende, men et tillæg til aftalen. Organisationerne understreger, at handel bør bruges som endnu en løftestang til at sikre klima, biodiversitet og mennesker – ikke det modsatte. Den nye lov om afskovning vil være med til at forhindre, at europæisk import er skyld i afskovning

og et vigtigt initiativ mod kraftigt at begrænse EU's globale skovrydningsaftryk samt bryde forbindelsen mellem vores forbrug og produktionsmetoder, der medfører skovrydning. Organisationerne mener dog, at det afhænger af hvordan loven implementeres. Selvom loven er en kæmpe sejr for klimaet og naturen, så mener organisationerne, at Kommissionen bruger loven som argument for, at Mercosur-aftalen kan vedtages. Det er ikke et holdbart argument, da loven i sig selv ikke kan ændre Mercosur-aftalens indlejrede negative konsekvenser. Herunder muligheden for en stigende import af produkter som oksekød, soja og ethanol. Ligeledes beskytter loven mod afskovning udelukkende skov og ikke andre økosystemer. Brasiliens nye præsident ønsker en politik, der skal være med til at skabe bedre forhold for oprindelige folk og naturen i Brasilien. Organisationerne mener ikke, at Mercosur-aftalen står til at kunne understøtte disse mål, men vil nærmere skabe yderligere incitament for skovrydning samt skævvride magtforholdet mellem EU. Grundlæggende mener organisationerne ikke, at handelsaftalen mellem EU og Mercosur passer ind i den nuværende og grønne kurs fra EU. Derfor opfordrer organisationerne regeringen til ikke at ratificere EU-Mercosur-aftalen i dens nuværende form. En handelsaftale med så negative konsekvenser for klima, natur og mennesker, passer ikke til den tid, vi lever i.

Dyrenes Beskyttelse støtter EU's handelspolitiske ønske om gensidigt, lukrative handelsaftaler på globalt niveau. Det er særligt med den begrundelse, at man undgår et dyrevelfærdsmæssigt "race to the bottom", hvor lav dyrevelfærdsmæssig standard bliver økonomisk og konkurrencemæssigt attraktivt for producenter uden for EU. Dyrenes beskyttelse henstiller til, at EU i samtlige handelsaftaler stiller krav om, at animalske produkter eller produkter, der på anden vis involverer eller har betydning for dyr, underlægges de samme krav til dyrevelfærd, som er gældende for produkter produceret i EU. Dyrenes Beskyttelse henstiller desuden til gennemsigtighed i forhold til dyrevelfærdsmæssige konsekvenser af handelsaftaler mellem EU og tredjelande, herunder indirekte konsekvenser for biodiversiteten i oprindelseslandet. Dyrenes Beskyttelse anerkender konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine og deraf de midlertidige handelsliberaliseringer af ukrainske varer. Dyrenes Beskyttelse opfordrer dog til, at også Ukraine underlægges krav om dyrevelfærd matchende niveauet for EU-lande snarest muligt. Dyrenes Beskyttelse henstiller til, at import og eksport og deraf følgende transport af levende dyr i videst muligt omfang erstattes af handel med og transport af slagtede dyr og forarbejdede animalske produkter. Dette med henblik på at undgå eller begrænse dyrs potentielle lidelser og ubehag forbundet med lange transporter.

Dansk Korn og Foder (DAKOFO) er generelt tilhænger af en EU-handelspolitik med fokus på indgåelse af frihandelsaftaler. Omkring de meget vanskelige handels- og logistikforhold vedrørende Ukraines eksport af korn- og proteinråvarer har DAKOFO's medlemsvirksomheder og de EU- brancheorganisationer, som DAKOFO er medlemmer af, stærk fokus på at støtte bestræbelserne på at udbygge de alternative transportruter gennem EU som nødvendig erstatning for de helt eller delvis umulige transporter gennem Sortehavet. Det foretrækkes meget stærkt, at EU sikrer løsninger, så der ikke opstår forskellige nationale restriktioner i logistik- og handelsregler i de Central- og Østeuropæiske nabolande til Ukraine. DAKOFO foretrækker således, at EU følger markedsudviklingen tæt – og at eventuelt nødvendige forholdsregler tages på et samlet, fælles EU-grundlag.

I forhold til drøftelser om tillægsinstrumentet til selve handelsaftalen, hvor bæredygtighedselementerne bl.a. skovrydning er understreget, ønsker DAKOFO at fremhæve betydningen af, at der i lyset af EU's nye EUDR lovgivning indgås aftaler med Mercosur-landene, der kan skabe grundlag for et konstruktivt samarbejde om opfyldelse af intentionerne i den nye EU-lovgivning. En tæt dialog med de sydamerikanske eksportører og myndighederne i landene vil på en række områder være ret afgørende for bidrag til positive resultater i tilknytning til EUDR-målene.

DAKOFO støtter fri og retfærdig international handel og mener, at antidumping-told ofte fører til handelsforstyrrelser og unødige konsekvenser for alle parter i forsyningskæden. Det er DAKOFO's klare

vurdering, at protektionistiske tiltag som antidumping foranstaltninger risikerer at skabe en negativ spiral, hvor gensidige restriktioner hæmmer global handel, hvilket kan føre til yderligere tab af konkurrencekraften i EU.

DAKOFO frygter, at den aktuelle antidumping-sag om lysin er en del af en tiltagende handelskonflikt mellem EU og Kina, som også omfatter kinesiske antidumping-tiltag mod EU's eksport af svinekød, mejeriprodukter og senest oksekød og oksekødsprodukter. I denne konflikt taber EU's husdyrsektor på begge fronter: De mister konkurrenceevne på vigtige eksportmarkeder og står samtidig over for højere produktionsomkostninger på grund af stigende priser på bl.a. lysin.

DAKOFO mener, at EU og Danmark bør fokusere på at reducere sårbarheder i forsyningskæden uden at skabe barrierer, der kan skade eksportafhængige sektorer. Dette kan bl.a. opnås igennem reduceret bureaukrati, herunder lettere godkendelse af nye foderprodukter, støtte til etablering af nye produktioner, samt lettere adgang til de relevante råvarer til reelle verdensmarkedspriser.

DAKOFO udtrykker bekymring over ændringen i tildelingen af toldlicenser for korn og oliefrø fra Ukraine. Før krigen i Ukraine blev importtoldkvoter fordelt via et ansøgningssystem, hvor alle ansøgere fik en forholdsmæssig andel, hvis kvoten blev oversøgt. Dette system gav virksomhederne en vis forudsigelighed og planlægningssikkerhed. Med det nye forslag om en "first come, first served"-model vil toldkontingenterne blive fordelt efter ansøgningstidspunkt, hvilket skaber betydelig usikkerhed for virksomhederne. I praksis betyder det, at virksomheder ikke på forhånd kan vide, om de får toldfrihed eller skal betale en betydelig toldsats – op til 95 euro/ton. Det øger den økonomiske risiko og kan skabe konkurrenceforvriddning til ugunst for aktører, der ikke er blandt de første i køen. DAKOFO anbefaler, at man genovervejer modellen og i stedet fastholder en mere forudsigelig og fair fordelingsmekanisme for toldkontingenter, som kan sikre lige vilkår og planlægningssikkerhed for erhvervet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred enighed i Rådet om vigtigheden af en ambitiøs EU-frihandelsdagsorden, ikke mindst som led i genopretning efter COVID-19. En del medlemsstater har samtidig fokus på de mulige negative konsekvenser for sensitive europæiske sektorer som følge af en øget global samhandel med fødevarer. For så vidt angår WTO er der fuld opbakning fra medlemsstaterne til Kommissionens aktive indsats for at fremme og reformere det multilaterale handelssystem.

Regeringens generelle holdning

Generelt vil regeringen arbejde for en mere robust og strategisk handelspolitik, der skaber vækst og velstand, men samtidig understøtter europæisk forsyningssikkerhed og sikrer EU's rolle i morgendagens teknologier – uden at EU lukker sig om sig selv.

I forhold til handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet vil man fra regeringens side tage Kommissionens orientering til efterretning, idet omfattende, ambitiøse og bæredygtige handelsaftaler generelt, herunder på landbrugsområdet, er i Danmarks interesse som et vigtigt skridt på vejen til at opnå forbedret adgang til en række store markeder med deraf følgende forøgede eksportmuligheder og vækst i Danmark. Endvidere kommer handelsliberalisering generelt, herunder på landbrugsområdet, danske forbrugere til gode i form af lavere priser og større udvalg af varer og tjenesteydelser. Regeringen bakker stærkt op om det multilaterale handelssystem med WTO i centrum.

Regeringen arbejder endvidere for stabile, sikre og bæredygtige globale fødevareforsyningskæder for at modgå konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine. Regeringen støtter endvidere indsatsen for

at sikre alternative fragtruter for eksport af korn fra Ukraine til verdensmarkedet. Derudover støtter regeringen også handelsliberaliseringer, der kan være med til at styrke Ukraines økonomi og genopbygning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 20. juni 2025 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. juni 2025, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 12. juni 2025.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

4. Konsultationer mellem EU og UK om fiskerimuligheder for 2026 KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

De årlige konsultationer under Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK, der regulerer de fælles fiskebestande i Nordsøen, den Engelske Kanal og farvandene vest for de britiske øer, er under forberedelse. EU og UK skal fastlægge fiskerimuligheder for 2026 og i fællesskab fastsætte og fordele en samlet tilladt fangstmængde for hver af de fælles forvaltede bestande. Efter UK pr. 1. januar 2021 er blevet en selvstændig kyststat, dækker konsultationerne de bestande, der i Handels- og Samarbejdsaftalen er identificeret som delte bestande, og som tidligere var EU-interne bestande. Regeringen finder, at konsultationerne mellem EU og UK om fiskerimulighederne for 2026 bør afsluttes rettidigt, så der er klarhed om kvoterne fra årets start. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Fiskerisamarbejdet mellem EU og UK er baseret på Handels- og Samarbejdsaftalen, der blev vedtaget i 2021. Aftalen regulerer forholdet mellem EU og UK på en række områder, herunder fiskeri, efter UK pr. 1. januar 2021 er blevet en selvstændig kyststat (Handels- og Samarbejdsaftalen, anden del, sektion fem). Aftalen fastlægger, at EU og UK på fiskeriområdet samarbejder om at sikre, at fiskeri efter fælles bestande i deres farvande er miljømæssigt bæredygtigt på lang sigt og bidrager til at opnå økonomiske og sociale fordele. Til dette formål skal EU og UK konsultere om fiskerimulighederne for de fælles bestande for 2026.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

De bilaterale konsultationer mellem EU og UK dækker forvaltningen af ca. 80 fælles bestande i Nordsøen, den Engelske Kanal og farvandene vest for de britiske øer. Konsultationerne dækker derved bestande, der tidligere var forvaltet internt i EU, inden UK blev en selvstændig kyststat fra 1. januar 2021. Fiskerisamarbejdet mellem EU og UK er baseret på Handels- og Samarbejdsaftalen, der fastlægger betingelser i forhold til målsætninger og timing for de årlige konsultationer, samt fastlægger en fordelingsnøgle for fiskerimulighederne for hver af de fælles bestande (Handels- og Samarbejdsaftalen, bilag 35). Fordelingen mellem de to parter for de bestande, hvor UK i perioden 2021-25 fik overført yderligere kvotemængder, fremgår ligeledes af bilag 35.

Handels- og Samarbejdsaftalen fastlægger, at EU og UK hvert år senest den 31. januar samarbejder om at fastlægge tidsplanen for de årlige konsultationer med henblik på at nå til enighed om de samlede tilladte fangstmængder (TAC'er²) for de fælles bestande. Det fremgår, at denne tidsplan skal tage hensyn til andre årlige konsultationer blandt andre med kyststater, der berører den ene eller begge parter. Dette gælder for eksempel de årlige bilaterale og trilaterale konsultationer mellem EU og Norge samt mellem EU, Norge og UK om de fælles bestande i Nordsøen og Skagerrak.

Handels- og Samarbejdsaftalen specificerer, at EU og UK årligt skal afholde konsultationer med henblik på senest den 10. december hvert år at nå til enighed om TAC'er for det følgende år for de bestande, der er omfattet af aftalen. Ud over fastlæggelse af TAC'er kan de årlige konsultationer også omfatte andre foranstaltninger til fiskeriforvaltning. Hvis der den 20. december fortsat ikke er opnået enighed om, hvor meget fisk der må fanges af bestande delt mellem EU og UK, bestande delt mellem EU, Norge og UK samt kyststatsbestandene makrel og blåhvilling vil hver part fra 1. januar indføre en midlertidig fangstmængde svarende til det niveau, som Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) anbefaler.

Der er ikke fastlagt langsigtede forvaltningsstrategier for de fælles bestande. Konsultationerne vil på den baggrund tage udgangspunkt i den biologiske rådgivning fra ICES om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), når MSY-rådgivning foreligger.

Handels- og Samarbejdsaftalen giver mulighed for direkte udveksling af fiskerimuligheder mellem den enkelte EU-medlemsstat og UK i løbet af året.

Af de fælles forvaltede bestande, der indgår i efterårets konsultationer for 2025, er særligt kulmule, havtaske samt en række fladfiskearter i Nordsøen af betydning for Danmark. Dertil kommer visse bestande af betydning for Danmark, hvor fiskerimulighederne skal fastlægges i løbet af året, da fiskeriåret ikke er overensstemmende med kalenderåret. Dette gælder tobis, brisling og sperling.

For de fælles bestande er rådgivningen fra ICES for 2026 baseret på MSY-tilgangen og udgør basis for konsultationerne.

For de vigtigste bestande i Nordsøen, som er omfattet af Handels- og Samarbejdsaftalen, rådgiver ICES følgende i forhold til sidste års rådgivning:

- Kulmule -5,8 pct. (MSY-rådgivning), (-5,8 pct. i forhold til TAC 2025)
- Havtaske -1,2 pct. (MSY-rådgivning), (-1,2 pct. i forhold til TAC 2025)
- Pighvar +36,6 pct. (MSY-rådgivning), (+36,6 pct. i forhold til TAC for 2025)

Rådgivningen for visse af bestandene kan i lighed med tidligere år blive opdateret i november som følge af efterårets videnskabelige togter.

Landingsforpligtelsen er nu fuldt implementeret, hvilket indebærer, at udgangspunktet for fastsættelsen af fiskerimuligheder vil være i overensstemmelse med ICES' fangstrådgivning. For flere af de fælles forvaltede bestande vil EU's kvoteandel blive reduceret efterfølgende med den andel, der udsmides, i overensstemmelse med indførte undtagelser fra landingsforpligtelsen. UK reducerer også deres kvoter med beregnet udsmid ved undtagelser fra landingsforpligtelsen.

EU's flerårige plan for forvaltning af demersale bestande i Nordsøen (forordning (EU) nr. 2018/973), som blandt andet omfatter jomfruhummer, havtaske og tunge i Nordsøen, trådte i kraft i 2018. Dertil dækker EU's flerårige plan for forvaltning af demersale bestande i Vestlige farvande (forordning (EU)

² TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

nr. 2019/472), der trådte i kraft i 2019, blandt andet kulmule. Planerne inkluderer derved flere bestande, som er delt og fælles forvaltet mellem EU og UK, og finder derfor anvendelse på EU's tilgang til forhandlingerne om fiskeriet i 2026.

Årets konsultationer mellem EU og UK forventes at begynde i uge 44 i 2025, hvorefter der skal være opnået enighed om kvoterne senest den 10. december 2025. Hvis der ikke kan opnås enighed om kvoterne allersenest 20. december 2025, vil der blive fastsat midlertidige kvoter for 2026, således at fiskeriet kan påbegyndes på disse fra 1. januar 2026.

Den 20. juni 2025 indgik EU og UK en aftale, der sikrer gensidighed adgang for fiskerfartøjer til hinandens farvande indtil medio 2038.³ Adgangsftalen er en udløber af EU-UK topmødet den 19. maj 2025.

Efterårets konsultationer for 2026 vil ikke omfatte fiskerimuligheder for tobis, idet kvoterne sædvanligvis først fastlægges efter fremlæggelsen af rådgivning i februar 2026. Det skal dog bemærkes, at UK pr. 26. marts 2024 har indført en lukning for alt tobisfiskeri i engelsk farvand af Nordsøen og i skotsk farvand. I oktober 2024 anmodede Kommissionen i henhold til Handels- og Samarbejdsftalens artikel 738 om nedsættelse af en voldgiftsret med henblik på at vurdere, om UK's lukning af tobisfiskeriet var i strid med Handels- og Samarbejdsftalens bestemmelser. Den 28. april 2025 offentliggjorde Voldgiftsretten sin kendelse, hvoraf det fremgik, at UK's lukning af tobis i engelsk farvand ikke var i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Som respons herpå gennemførte UK i juni 2025 en ny beslutningsprocedure med inddragelse af opdateret biologisk viden med henblik på at bringe sig i overensstemmelse med Voldgiftsrettens kendelse. EU og UK er fortsat forpligtet i henhold til Handels- og Samarbejdsftalen til at afholde konsultationer med henblik på at fastsætte en TAC for tobis i alle forvaltningsområder.

I juni 2025 iværksatte den britiske regering en høring om nye beskyttende forvaltningstiltag, herunder forbud fiskeri med bundsløbende redskaber, i 42 marint beskyttede områder i engelsk farvand.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Nærhedsprincippet

Konsultationerne er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Væsentlige ændringer i fiskerimulighederne vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser for fiskerierhvervet. Adgangen til fiskeri i britiske farvande i 2026 for EU's fartøjer er fastlagt i Handels- og Samarbejdsftalen mellem EU og UK i medfør af adgangsftalen fra juni 2025. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil blandt andet afhænge af den samtidige udvikling i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Den bilaterale aftale med UK er, sammen med den bilaterale aftale med Norge samt den trilaterale aftale mellem EU, Norge og UK, de fiskeriaftaler, der har størst

³ Jf. Afgørelse nr. 1/2025 vedtaget af Specialudvalget om Fiskeri, der er nedsat ved artikel 8, stk. 1, litra q), i handels- og samarbejdsftalen mellem Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab på den ene side og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland på den anden side af 19. juni 2025 for så vidt angår ordningerne for omfanget af og betingelserne for den adgang, som hver part giver den anden parts fartøjer til at fiske i dens farvande fra den 1. juli 2026 til den 30. juni 2038 [2025/1231].

betydning for dansk fiskeri. Fiskerimulighedernes størrelse har også afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

UK's beslutning om at lukke for tobisfiskeriet i engelske og skotske farvande har alvorlige erhvervsøkonomiske konsekvenser for det danske fiskeri, som traditionelt har fisket hovedparten af den danske tobisvote i UK-farvande. Ligeledes har det store erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien, som forventes at få en nedgang i udbud af råvarer. En kommende beslutning om yderligere beskyttelsestiltag i engelsk farvand kan også i mindre omfang få betydning for dansk fiskeri.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) bemærkede indledningsvist, at de forskellige konsultationer i efteråret var uløseligt forbundet. DFPO fandt det positivt, at adgangsftalen mellem EU og UK var opnået. DFPO's opfattelse var, at selve fiskeriet i Nordsøen ikke gav de store vanskeligheder, men at udfordringerne lå i nye initiativer, hvor UK fik lov til at spille en stor rolle, f.eks. spørgsmål i forhold til forvaltning af rokker og af krabber. Det var vigtigt, at medlemsstaterne og Kommissionen sikrede EU's indflydelse. I den sammenhæng skulle man ifølge DFPO være opmærksom på, at forvaltningen i syd ikke nødvendigvis var den samme som i nord. UK's initiativ til lukning af 42 nye områder i britisk farvand blev også nævnt som et yderligere eksempel på nye initiativer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De berørte medlemsstater forventes under drøftelsen af mandatet for de kommende konsultationer mellem EU og UK om fiskerimuligheder for 2026 at tilkendegive deres holdning.

Regeringens generelle holdning

Konsultationerne mellem EU og UK dækker mange bestande, hvorfor det er vigtigt, at konsultationerne mellem EU og UK om fiskerimulighederne i 2026 afsluttes senest den 20. december 2025, så der er klarhed om kvoterne fra årets start.

Regeringen støtter som generelt princip fastsættelse af kvoterne for 2026 på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), i henhold til reformen af den fælles fiskeripolitik samt forvaltningsplaner.

Regeringen finder det meget vigtigt, at der sikres bedst mulig adgang til fiskeri i britiske farvande. Her vil det være vigtigt, at man i konsultationerne sikrer, at aftalen for 2025 de facto understøtter den fulde adgang til fiskeri i britiske farvande, der er aftalt i Handels- og Samarbejdsaftalen.

Regeringen finder det vigtigt, at konsultationer om fiskerimuligheder, hvor fiskeriåret ikke følger kalenderåret, skal færdiggøres inden fiskeriårets begyndelse, så der er klarhed om kvoterne fra fiskeriårets start.

Endelig bør der efter regeringens opfattelse i forhandlingsløsningerne tages højde for, at landingsforpligtelsen i EU er fuldt implementeret.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5. **Konsultationer mellem EU og Norge, mellem EU, Norge og UK samt mellem kyststater om fiskerimuligheder for 2026**
KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

De årlige konsultationer om aftaler mellem EU og Norge samt mellem EU, Norge og UK, der regulerer fælles fiskebestande i Nordsøen og Skagerrak, samt udveksling mellem EU og Norge af fiskerimuligheder i Nordsøen og andre farvande er under forberedelse. EU og Norge samt EU, Norge og UK skal fastlægge fiskerimuligheder for 2026 og i fællesskab fastsætte og fordele en samlet tilladt fangstmængde for hver af de fælles forvaltede bestande. Regeringen finder, at de bilaterale konsultationer mellem EU og Norge og de trilaterale konsultationer mellem EU, Norge og UK om fiskerimulighederne i 2026 bør afsluttes inden udgangen af 2025, så fiskeriet i norsk zone kan påbegyndes fra årets begyndelse. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Fiskerisamarbejdet mellem EU og Norge er baseret på en rammeaftale, og parterne har siden 1978 indgået to årlige kvote-aftaler ("protokoller") for fiskeriet på fællesforvaltede bestande i Nordsøen og i Skagerrak. Fiskerimuligheder i Nordsøen, der tidligere blev fastsat mellem EU og Norge alene, fastsættes imidlertid efter UK's udtræden af EU nu mellem EU, Norge og UK som en trilateral aftale. Fiskerimulighederne for en række fællesforvaltede bestande i Skagerrak fastsættes fortsat mellem EU og Norge som en bilateral aftale. Der er tale om aftaler, som sikrer en fælles forvaltning af de vigtigste bestande i de to farvande. Derudover sker der en afbalanceret udveksling mellem EU og Norge af kvoter for en række ikke fælles forvaltede eller eksklusive bestande i Nordsøen, i vestlige og grønlandske farvande, samt i Barentshavet.

Fiskeriet af migrerende bestande som makrel, atlanto-skandinavisk sild og blåhvilling i den nordøstlige del af Atlanterhavet forvaltes under den Nordøst-Atlantiske Fiskerikommission, NEAFC (North East Atlantic Fisheries Commission). EU, Norge, Island, Rusland, UK og Danmark for så vidt angår Færøerne og Grønland er medlemmer af organisationen. NEAFC har overladt konsultationer om samlet fangstmængde og kvotefordelinger til at finde sted mellem de relevante stater i de såkaldte "uformelle" kyststatsforhandlinger. Kyststaterne skal forhandle dels om fastsættelse af de samlede fangstmængder for 2026 samt forsøge at nå fælles aftaler med alle/flere kyststatsparter om kvotefordelingen.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Ifølge TEUF artikel 3, stk. 1, litra d) har EU enekompetence for så vidt angår bevarelse af havets biologiske ressourcer inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik. Det vil sige, at Kommissionen forhandler med tredjelande på vegne af EU. Kommissionen fremlægger forslag til forhandlingsmandater, som drøftes og godkendes i rådsregi. Kommissionen bruger det godkendte mandat som grundlag for forhandlingerne. UK's udtræden af EU har påvirket relationerne mellem EU og øvrige kyststater på fiskeriområdet. For eksempel var en stor del af Norges interesse i aftalen med EU fiskebestande, som hovedsageligt befinder sig i UK's farvande.

De trilaterale konsultationer mellem EU, Norge og UK dækker for nærværende forvaltningen af seks fælles forvaltede bestande i Nordsøen (torsk, kuller, sej, hvilling, rødspætte og sild). Der er endnu ikke indgået en rammeaftale for dette fiskerisamarbejde. Forhandlinger om en rammeaftale er påbegyndt mellem parterne i 2022. Det bilaterale fiskerisamarbejde mellem EU og Norge dækker i tillæg hertil syv fælles bestande i Skagerrak (torsk, kuller, hvilling, rødspætte, rejer, sild og brisling). I henholdsvis de trilaterale og bilaterale konsultationer fastsætter parterne i fællesskab en samlet tilladt fangstmængde (TAC⁴) for hver af disse bestande, der fordeles til hver part efter en fast fordelingsnøgle. Drøftelser om en ny langsigtet forvaltningsstrategi for sild er påbegyndt mellem EU, Norge og UK. I 2018 aftalte EU og Norge en fælles langsigtet forvaltningsstrategi for rejer i Skagerrak og Norske Rende i Nordsøen. Denne forvaltningsstrategi blev i 2023 evalueret og opdateret med nye referencepunkter. Nu forvaltes denne rejebestand efter en årlig rådgivning med et forskudt kvoteår.

I den bilaterale aftale mellem EU og Norge udveksles fiskerimuligheder for visse bestande i Nordsøen såsom brisling, havtaske, kulmule, jomfruhummer og rejer. Aftalen omfatter også udveksling af fiskerimuligheder for blåhvilling i alle farvande samt arktisk torsk, sej og kuller i Norskehavet og Barentshavet. Endelig omfatter aftalen også udveksling af kvoter i grønlandsk farvand.

Af de fælles forvaltede bestande i Nordsøen og Skagerrak er særligt sild, torsk, rødspætte, mørksej og rejer af betydning for Danmark. Ligeså er fiskeriet efter havtaske, kulmule og "andre arter" i norsk farvand, hvor Danmark har hovedparten af EU's kvote.

Der er i medfør af Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK fuld adgang til at fiske i hinandens farvande i 2026, idet den oprindelige adgangsftale frem til medio 2026 er forlænget til medio 2038⁵. For adgangen til norske farvande i Nordsøen aftales denne årligt på baggrund af indgåelse af aftaler om fiskerimulighederne for 2026 for de fælles bestande i både Nordsøen og Skagerrak. Der forhandles også årligt om adgang til at fiske kvoter af kulmule i modpartens farvande og EU's kvote af atlanto-skandinaviske sild i norske farvande. EU har dog p.t. ikke mulighed for at fiske atlanto-skandinavisk sild i norsk farvand.

Forvaltningen af de tre store migrerende bestande blåhvilling, sild (atlanto-skandinavisk) og makrel finder sted i de multilaterale kyststatsforhandlinger mellem EU, UK, Norge, Island, Grønland, Rusland og Færøerne. EU, Norge og Færøerne havde frem til udgangen af 2020 en aftale om fastsættelse af TAC for makrel og fordeling heraf. Island og Grønland havde ikke tiltrådt aftalen. Det er ikke lykkedes kyststaterne at blive enige om en ny aftale med alle parter, og parterne har derfor fastsat deres kvoter unilateralt. Den 17. juni 2024 indgik Færøerne, Norge og UK en trilateral aftale om forvaltning og fordeling af makrelbestanden i Nordøstatlanten. Aftalen tager udgangspunkt i følgende fordeling: Færøerne 13,35 pct., Norge 31 pct. og UK 27,48 pct. Med aftalen afsætter parterne en større andel af TAC'en til Færøerne og Norge i forhold til aftalen fra før 2020. Aftalen er som udgangspunkt treårig, såfremt det ikke lykkes at nå til enighed om en aftale mellem alle relevante kyststater, som også omfatter EU, Island og Grønland. Desuden har UK indgået bilaterale aftaler om makrel med henholdsvis Norge og Færøerne, hvor disse to lande får adgang til at fiske makrel i britisk farvand mod at afgive en mængde makrel til UK. Siden 2020 har EU ikke haft adgang til fiskeri efter makrel i norsk farvand, hvilket har betydet, at den traditionelle danske kvote af makrel i norsk farvand ikke har kunnet udnyttes. I december 2023 blev der indgået en aftale, således at kvoten nu fiskes henholdsvis i Nordsøen af Danmark og i de vestlige

⁴ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

⁵ Jf. afgørelse nr. 1/2025 vedtaget af Specialudvalget om Fiskeri, der er nedsat ved artikel 8, stk. 1, litra q), i handels- og samarbejdsaftalen mellem Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab på den ene side og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland på den anden side af 19. juni 2025 for så vidt angår ordningerne for omfanget af og betingelserne for den adgang, som hver part giver den anden parts fartøjer til at fiske i dens farvande fra den 1. juli 2026 til den 30. juni 2038 [2025/1231].

farvande af de medlemsstater, som har kvoteandele i dette område. Med aftalen kan Danmark fiske 75 pct. af kvoten i 2026 og fremefter.

De senere år har kyststaterne ikke opnået enighed om fordelingen af hverken atlanto-skandinavisk sild eller blåhvilling. Kyststaterne har således fastsat deres kvoter unilateralt. De senere års mangel på aftaler om kvoteandele på de tre bestande har medført, at de samlede kvoter har oversteget rådgivningen fra Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES). Rådgivningen for fiskerimulighederne i 2026 offentliggøres den 30. september 2025. De multilaterale forhandlinger om fiskerimulighederne for de tre bestande for 2026 finder sted i september-november 2025.

For alle fællesforvaltede bestande er rådgivningen fra ICES for 2026 baseret på tilgangen om maksimal bæredygtig udnyttelse (MSY) og udgør basis for konsultationerne. ICES' rådgivning for Northern Shelf torsk (der dækker Skagerrak, Nordsøen og farvandet vest for Skotland) er forsinket og forventes først at komme i oktober 2025.

For de vigtigste øvrige bestande i Nordsøen og Skagerrak rådgiver ICES følgende i forhold til sidste års rådgivning:

- Rødspætte -7,2 pct. (MSY-rådgivning), (-17,2 pct. i forhold til TAC 2025)
- Mørksej -24 pct. (MSY-rådgivning), (-24 pct. i forhold til TAC 2025)
- Kuller -3,7 pct. (MSY-rådgivning), (-3,7 pct. i forhold til TAC 2025)
- Sild i Nordsøen (konsum-flåden) -30,2 pct. (MSY-rådgivning), (-27,2 pct. i forhold til TAC 2025)

Rådgivningen for visse af bestandene kan blive opdateret i november 2024, som følge af efterårets videnskabelige togt.

Som følge af landingsforpligtelsen er udgangspunktet for TAC-niveauerne, at de vil være i overensstemmelse med ICES' fangstrådgivning. For fællesforvaltede bestande vil EU's kvote af TAC ifølge Kommissionen blive reduceret efterfølgende med den andel, der udsmides i overensstemmelse med den relevante udsmidsplan.

EU's flerårige plan for forvaltning af demersale bestande (forordning 2018/973), som blandt andet omfatter torsk, rødspætte og kuller i Nordsøen og Skagerrak, trådte i kraft i 2018, og den finder derfor anvendelse på EU's tilgang til forhandlingerne om fiskeriet i 2026. Planen inkluderer derved bestande, som er delt og fælles forvaltet mellem både EU og Norge samt mellem EU, Norge og UK.

De bilaterale konsultationer mellem EU og Norge forventes påbegyndt i uge 45 og de trilaterale konsultationer mellem EU, Norge og UK forventes påbegyndt i uge 44 i 2025.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Nærhedsprincippet

Konsultationerne er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Væsentlige ændringer i fiskerimulighederne vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser for fiskerierhvervet. Adgangen til fiskeri i britiske farvande i 2026 for EU's fartøjer er fastlagt i medfør af Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK, idet den oprindelige adgangsaftale frem til medio 2026 er forlænget til medio 2038. Adgangen for EU's fartøjer til at fiske i norske farvande, herunder på de fælles bestande, er imidlertid meget vigtig, særligt for det danske demersale fiskeri. Denne adgang skal aftales mellem EU og Norge som en del af de bilaterale konsultationer. De erhvervsøkonomiske konsekvenser vil derfor afhænge af, om der er adgang til fiskeri i norske farvande fra den 1. januar 2026. Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil derudover blandt andet afhænge af den samtidige udvikling i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof, og af fiskerimønstre. Den bilaterale aftale med UK er sammen med den bilaterale aftale med Norge, samt den trilaterale aftale mellem EU, Norge og UK de fiskeriaftaler, der har størst betydning for dansk fiskeri. Fiskerimulighedernes størrelse har afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) bemærkede i forhold til nordsøsild, at der ikke havde været en forvaltningsplan meget længe, og at det var vigtigt i forbindelse med en aftale herom en forvaltningsplan at holde sig sildebifangstknoten. DPPO mente, at det fra dansk side var vigtigt at få fuld valuta for denne. DPPO bemærkede endvidere, at der siden Brexit havde været en beregningsfejl i den interne fordeling i EU af Nordsøsild, som skal rettes, så man ikke for 2026 fortsatte med at fordele kvoten efter en forkert regnemodel, og Danmark hermed mistede kvoter. Ideelt set burde der efter DPPO's opfattelse samtidig gennemføres en tilbagebetalingsmodel for medlemsstater, som har haft gavn af den forkerte beregning på samme måde, som det f.eks. er gjort i sager om overfiskeri. I forhold til kyststatskonsultationerne ville det ifølge DPPO være ønskeligt, hvis der kunne laves fordelingsaftaler under dansk EU-formandskab.

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) anførte, at man for så vidt angår Nordsøsild var enig med DPPO. Det var problematisk, at der i så mange år ikke havde været en forvaltningsstrategi for sild. DFPO forventede fortsat en bifangstkvote i en ny aftale om Nordsøsild. Ligeledes var der et stort behov for at arbejde på forvaltningsstrategier for demersale bestande. Dette havde blandt andet stor betydning i forhold til MSC-certificering. For så vidt angår torsk forventede DFPO også, at dette ville blive et stort emne i årets trilaterale konsultationer. DFPO understregede vigtigheden af, at forhandlingerne blev afsluttet rettidigt i år således, at fiskeriet også i norsk farvand kan påbegyndes fra 1. januar 2026. DFPO mente principielt at det ville være ønskværdigt med en længerevarende adgangsaftale mellem EU og Norge – på samme måde som mellem EU og UK. Man mente, at der var væsentlige udfordringer med hensyn til balancen i udvekslingen af fiskerimuligheder mellem Norge og EU.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De berørte medlemsstater forventes under drøftelsen af mandatet til de kommende konsultationer at tilkendegive deres holdning.

Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt, at de bilaterale konsultationer mellem EU og Norge og de trilaterale konsultationer mellem EU, Norge og UK om fiskerimulighederne i 2026 afsluttes inden udgangen af 2025, så fiskeriet i norsk zone kan påbegyndes fra årets begyndelse. Ligeledes finder regeringen det vigtigt, at de multilaterale kyststatsforhandlinger afsluttes i 2025 for så vidt angår fastsættelse af fiskerimuligheder for 2026.

Regeringen finder som et generelt princip, at kvoterne for 2026 bør fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til den fælles fiskeripolitik samt forvaltningsplaner og -strategier.

Efter regeringens opfattelse er det vigtigt, at kyststaterne for makrel, blåhvilling og atlanto-skandinavisk sild i videst muligt omfang når til enighed om en fair fordeling af fiskerimulighederne for de tre bestande.

Regeringen finder det vigtigt, at der sikres bedst mulig adgang til fiskeri i norske farvande. Her vil det være vigtigt, at man i konsultationerne med Norge sikrer, at det rette kvotemiks af overførsler af arter til EU i norsk zone i Nordsøen til at understøtte et blandet demersalt fiskeri i Nordsøen.

Der bør efter regeringens opfattelse i forhandlingsløsningerne tages højde for, at landingsforpligtelsen i EU er fuldt implementeret.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

6. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om betingelserne for gennemførelsen af EU-støtte til den fælles fiskeripolitik, den europæiske havpagt og Unionens havpolitik og akvakulturpolitik inden for rammerne af Fonden for Nationalt og Regionalt Partnerskab som fastsat i forordning (EU) [...] [NRP-fonden] for perioden 2028-2034 KOM (2025) 559

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til forordning om betingelserne for EU-støtten til den fælles fiskeripolitik, den europæiske havpagt og EU's havpolitik og akvakulturpolitik inden for rammerne af Fonden for Nationalt og Regionalt Partnerskab for perioden 2028 til 2034. Forslaget er fremsat som led i forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme (MFF) for 2028-2034 og har til formål at fastlægge betingelser for visse typer EU-støtte, navnlig støtte til aktiviteter under den europæiske havpagt og til gennemførelse af den fælles fiskeripolitik. Forslaget vurderes ikke i sig selv at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Forslaget skønnes imidlertid – afhængig af udmøntningen – at kunne have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, idet der i forslaget lægges op til betingelser for støttemuligheder, der fremmer bæredygtige aktiviteter. Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 559 af den 16. juli 2025 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om betingelserne for gennemførelsen af EU-støtten til den fælles fiskeripolitik, den europæiske havpagt og Unionens havpolitik og akvakulturpolitik inden for Fonden for Nationalt og Regionalt Partnerskab som fastsat i forordning (EU) [...] [NRP-fond] for perioden 2028-2034. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 9. september 2025.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43 stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Formålet med forslaget er at fastsætte særlige betingelser for gennemførelsen visse typer af EU-støtte i overensstemmelse med de generelle målsætninger i forslag til forordning om Fonden for Nationalt og Regionalt Partnerskab KOM (2025) 565 og særligt for så vidt angår støtte til gennemførelse af den fælles fiskeripolitik. EU-støtten skal bidrage til aktiviteter under den europæiske havpagt og til gennemførelse af den fælles fiskeripolitik. Forslaget udgør en del af EU's flerårige finansielle ramme for perioden 2028-34. Forslaget indeholder supplerende bestemmelser i tillæg til forslag til forordning om etablering af Fonden for Nationalt og Regionalt Partnerskab, som er en tværgående rammeforordning, der omfatter en samling af en række tidligere fonde, herunder strukturfondene, landbrugsfondene og Den europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) i én samlet fond, hvor der er en minimumsramme øremærket til bl.a. indkomststøtte mv. til landmænd og støtte til den fælles fiskeripolitik. Medlemsstaterne skal udarbejde Nationale og Regionale Partnerskabsplaner, der programlægger udmøntningen af deres nationale konvolutter under fonden. De Nationale og Regionale Partnerskabsplaner vil afløse de nuværende nationale programmer, der i dag udmønter de enkelte fonde i medlemsstaterne.

Støtte til gennemførelse af den fælles fiskeripolitik, den europæiske havpagt samt EU's maritime politik og akvakulturpolitik skal understøtte de generelle målsætninger fastlagt i forordningen om den Nationale og Regionale Partnerskabsfond. I forslaget lægges der op til, at medlemsstaterne i deres Nationale og Regionale Partnerskabsplaner skal inddrage de specifikke behov inden for fiskeri, akvakultur og kystsamfund, herunder særligt kystfiskeri. Medlemsstaterne skal ligeledes tage hensyn til fiskeriets bidrag til miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed og til at sikre balance mellem fiskerikapacitet, flåden og de tilgængelige fiskerimuligheder.

Medlemsstater skal i deres Nationale og Regionale Partnerskabsplan fastsætte nationale støtteintensiteter. Medlemsstaterne kan yde støtte på op til 100 pct. af de tilskudsberettigede udgifter til aktiviteter relateret til kystfiskeri. Denne mulighed gælder også i de nuværende regler (jf. bilag III til forordning (EU) 2021/1139) om etablering af Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond.

Forslaget udmønter reglen i den fælles fiskeripolitisk (forordning (EU) 1380/2013) om, at EU-støtte betinges af overholdelse af den fælles fiskeripolitiks regler (antagelighed). Således lægger forslaget op til, at en ansøgning om støtte er uantagelig, hvis det er blevet bestemt af den kompetente myndighed, at ansøgeren:

- a) har begået alvorlige overtrædelser af fiskeripolitikken;
- b) har været involveret i drift, forvaltning eller ejerskab af et fiskerfartøj, som er opført på Unionens liste over fartøjer, der har begået ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU), eller et fartøj, som fører et flag fra et land, der er opført på listen over ikke samarbejdende tredjelande; eller
- c) har begået en strafbar handling på miljøområdet, fastlagt i artikel 3 og 4 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/99/EC, såfremt ansøgningen vedrører støtte til akvakulturaktiviteter.

Perioden, hvor en ansøgning er uantagelig, fastlægges i en delegeret retsakt jf. forslaget om bemyndigelse til Kommissionen i forslaget om National og Regional Partnerskabsfond.

Endelig lægger forslaget op til følgende regler for at yde støtte:

- Støtten må kun ydes til operatører, der overholder WTO-aftalen om fiskerisubsidier og lever op til målsætningerne i den fælles fiskeripolitik.
- Støttemodtagere skal opretholde overholdelse af reglerne i den fælles fiskeripolitik i fem år.

- Overførsel eller omflagning af fiskerfartøjer til tredjelande er ikke støtteberettiget.
- Dybhavsminedrift må ikke støttes.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Fiskeriudvalg, der er ledende udvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Administration af EU-medfinansierede tilskud til gennemførelse af den fælles fiskeripolitik og EU's maritime politik reguleres i dag i Lov om Hav-, Fiskeri, og Akvakulturfonden, jf. Lov 2584 af 28. december 2021.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil kunne medføre behov for ny lovgivning, hvis der skal udarbejdes en ny lov vedrørende de berørte støttemuligheder. Desuden må det forventes, at der vil skulle udarbejdes nye bekendtgørelser for de etablerede støtteordninger. Omfanget heraf kendes ikke på nuværende tidspunkt.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget om særlige betingelser for støtte til den fælles fiskeripolitik og den europæiske havpagt forventes ikke i sig selv at medføre statsfinansielle konsekvenser. Forslaget udgør en del af den flerårige finansielle ramme for 2028-34, specifikt som del af Fonden for Nationalt og Regionalt Partnerskab. Kommissionen har foreslået et samlet udgiftsniveau til Fonden for Nationalt og Regionalt Partnerskab på 771,3 mia. euro, heraf minimum 262,8 mia. euro til landbrugsstøtte og fiskeri (2025-priser). Danmark finansierer ca. 2 pct. af det samlede EU-budget, hvorfor den danske finansieringsandel for Fonden for Nationalt og Regionalt Partnerskab udgør ca. 114,9 mia. kr. i perioden 2028-2034. Udgiftsniveauet fastsættes som led i de centrale forhandlinger om den flerårige finansielle ramme for 2028-34. Konsekvenser for det danske EU-bidrag til den flerårige finansielle ramme er nærmere beskrevet i Finansministeriets notater herom.

Afhængigt af udmøntningen af den danske Nationale og Regionale Partnerskabsplan vil forslaget kunne have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet der kan gives mulighed for støtte til innovation, investeringer i grøn omstilling, bæredygtige fiskerimetoder og akvakulturproduktion mv.

Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget vurderes ikke i sig selv at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Forslaget skønnes imidlertid – afhængigt af udmøntningen – at kunne have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, idet der i forslaget lægges op til betingelser for støttemuligheder, der fremmer bæredygtige aktiviteter.

Høring

Sagen har været i høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) og Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) finder det beklageligt, at der lægges op til, at den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond nedlægges og slås sammen med andre fonde som en del af den Nationale og Regionale Partnerskabsfond, da man forudser, at det vil blive vanskeligt at få overblik over omfanget af midler øremærket til den europæiske fiskerisektor samt sikre opfyldelse af de målsætninger, der er for fiskerisektoren. Ligeledes finder man det beklageligt i lyset af, at der i "havpagten" specifikt er nævnt behovet for at yde støtte til modernisering og grøn omstilling af den europæiske fiskerflåde.

DFPO og DPPO mener, at der allerede nu bør igangsættes en dialog om, hvor stor en del af midlerne i den kommende budgetperiode, der er behov for at øremærke fiskerierhvervet i bestræbelserne på at indfri målsætningerne om modernisering og omstilling af den danske fiskerflåde. DFPO og DPPO finder det positivt, at forslaget indledende betragtninger slår fast, at midlerne bl.a. har til formål at indfri målsætningerne i havpagten, medvirke til forsyningssikkerhed i EU og udvikle en konkurrencedygtig og bæredygtig blå økonomi. DFPO finder det endvidere positivt, at tilskudssatser fastsættes nationalt. Endeligt opfordrer DFPO og DPPO til, at der sker en gennemgang af bestemmelserne vedrørende antagelighed for modtagelse af ansøgninger med henblik på at sikre, at sanktionerne er proportionale og gennemsigtige.

DFPO og DPPO bemærker, at der er stor bekymring i fiskerierhvervet over forslaget. Man frygter, at pengene vil blive brugt på meget andet end fiskeriet. Man foretrækker at fastholde en fiskerifond, der er rettet mod udviklingen af sektoren og som giver flere muligheder i for fiskeriet. Det er et problem med det nuværende danske program, at man nationalt bruger en meget stor del af midlerne på genopretning af vandløb og ikke på fiskeriet.

DPPO tilføjer, at forslaget mulighed for mere fleksibilitet til medlemsstaterne til at skræddersy planer også giver mulighed for at sætte flere penge af til fiskeriet. DPPO mener, at den grønne omstilling af fiskeriet bliver bremset af bestemmelser i tilskudsmulighederne eksempelvis i forhold til fartøjslængde. Man mener dog, at det nu ligner, at de bestemmelser bliver foreslået fjernet.

Marine Ingredients Denmark (MID) hilser forslaget velkomment og finder det positivt, at forslaget anerkender betydningen af bæredygtighed, konkurrenceevne, fødevareforsyningssikkerhed og kystsamfund. MID anbefaler, at den fulde blå værdikæde inklusiv forarbejdningssektoren anerkendes som en integreret del af strategien for en bæredygtig blå økonomi i arbejdet med havpagten.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) anerkender, at forslaget samler finansieringen i en ny NRP-ramme og finder det positivt at støtte ikke kan tildeles operatører med alvorlige overtrædelser/IUU, at støtte skal være i overensstemmelse med WTO-aftalen om fiskerisubsidier og at støtte til dybhavsmine-drift udelukkes. DN bemærker, at den foreslåede nationale fleksibilitet kræver et skarpere EU-værn. DN anbefaler blandt andet, at midler ikke må gå til modernisering, der øger fangstkapacitet eller effektivitet i bundsløbende fiskeri, og at brændstofrelaterede tilskud ikke er støtteberettigede. DN anbefaler ligeledes, at en betydelig andel af midlerne bør øremærkes til naturgenopretning og biodiversitet i havet, fiskerikontrol og dataindsamling og udfasning af bundsløbende redskaber i sårbare områder, samt til uddannelse og vidensopbygning i skånsomt fiskeri. Endelig mener DN også, at forordningen skal indføre bindende klimakriterier for støtte. Med disse præciseringer mener DN, at forordningen kan blive et stærkt redskab til at udfase skadeligt fiskeri, fremme grøn omstilling og styrke småskala kystfiskeri til gavn for havnaturen, kystsamfund samt et fiskerierhverv i fremtiden. DN mener, at man skal have flere midler til grøn omstilling for øje, hvilket man siden 2014 ikke har fået mange midler til.

Verdensnaturfonden (WWF) supplerer til DN høringssvar, at man er enig med DN i bemærkningerne om vægt på skånsomt og bæredygtigt fiskeri og ønske om øremærkning af midler til naturgenopretning,

datagrundlag mv. WWF vil dog ikke udelukke at støtte må gå til at forøge det enkelte fartøjs fangst effektivitet, så længe det sikres, at der fiskes indenfor de bæredygtige grænser.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at mange medlemsstater vil være kritiske overfor, at forslaget ikke viderefører en særskilt fond for gennemførelse af den fælles fiskeripolitik. Det forventes, at flere medlemsstater vil være bekymrede for, om EU-støtten til fiskeri og akvakultur vil blive reduceret.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment.

Regeringen finder det centralt, at forhandlingerne vedrørende forslaget om særlige bestemmelser for gennemførelsen af EU-støtten til den fælles fiskeripolitik og den europæiske havpagt ikke foregriber forhandlingerne om EU's kommende flerårige finansielle ramme for perioden 2028-34.

Regeringen finder, at dataindsamling til understøttelse af den videnskabelige rådgivning og fiskerikontrol fortsat er nogle af de centrale forudsætninger for en effektiv gennemførelse af den fælles fiskeripolitik. Regeringen finder det i den sammenhæng vigtigt, at EU-støtte fortsat kan understøtte gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, herunder fiskerikontrol og dataindsamling.

Regeringen er positiv over for initiativer, der vil medføre en reel forenkling og reduktion af administrative byrder for både ansøgere om tilskud og for myndighederne.

Regeringen vil tage mere specifik stilling til indhold og konsekvenser af forslagets elementer i sammenhæng med analysen af forslag til forordning om Nationale og Regionale Partnerskabsplaner.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Kommissionens henstilling med henblik på Rådets afgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger mellem Den Europæiske Union og Det Forenede Kongerige (Storbritannien og Nordirland) om et fælles sanitært og fytosanitært område mellem Den Europæiske Union og Det Forenede Kongerige for så vidt angår Storbritannien og om at forbinde Det Forenede Kongeriges og Unionens kvotehandelssystemer

KOM (2025) 408

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. september 2025. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremsat udkast til rådsafgørelsen med forslag til forhandlingsmandat, der bemyndiger Kommissionen til på vegne af EU at indlede forhandlinger med UK om at etablere et fælles sanitært og fytosanitært (SPS) område samt om at forbinde UK's og EU's kvotehandelssystemer (ETS). Forhandlingerne er en opfølgning på topmødet mellem EU og UK den 19. maj 2025, hvor parterne blandt andet blev enige om at arbejde mod dels at etablere et fælles SPS-område og dels en aftale om at forbinde parternes kvotehandelssystemer (ETS). Forslaget fastlægger en række overordnede rammer for Kommissionens forhandlingsmandat, herunder 1) generelle principper for begge aftaler, 2) principper med relevans for SPS og 3) principper med relevans for ETS. Rådsafgørelsen vurderes ikke

i sig selv at medføre lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser for Danmark. Regeringen er positivt indstillet over for forslaget og potentialet for, at EU indgår aftaler med UK om SPS og ETS. Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2025) 408 af 16. juli 2025 fremsat forslag til rådsafgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger med Det Forenede Kongerige af Storbritannien og Nordirland (UK) om et fælles sanitært og fytosanitært (SPS) område mellem EU og Det Forenede Kongerige for så vidt angår Storbritannien samt om at forbinde UK's og EU's kvotehandelssystemer (ETS). Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 29. august 2025.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 218, stk. 3 og 4, i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) samt artikel 207, stk. 4, for en aftale om SPS og artikel 192, stk. 1, for en aftale om ETS, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. september 2025, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Forslaget til en henstilling skal ses som en del af opfølgningen på det institutionelle topmøde mellem EU og UK den 19. maj 2025. Topmødet var udløber af det fælles ønske om at forbedre og videreudvikle forholdet mellem EU og UK. På topmødet blev parterne enige om en Fælles Forståelse ("Common Understanding"), hvori Kommissionen og UK pegede på en række områder, hvor samarbejdet kunne styrkes eller udbygges, og som der efterfølgende skulle arbejdes videre med. Blandt andet blev parterne enige om at arbejde henimod at etablere et fælles SPS-område og arbejde for en aftale om at forbinde UK's og EU's kvotehandelssystemer (ETS).

Henstillingen om rådsafgørelse om forhandlingsmandat til Kommissionen har til formål at fastlægge de overordnede rammer for EU's forhandlingsposition vedr. etableringen af et fælles SPS-område og om at forbinde kvotehandelssystemerne (ETS). Rådsafgørelsen fungerer som forhandlingsmandat for to separate aftaler for henholdsvis SPS og ETS

Som et bilag til forslaget til rådsafgørelsen fastlægges en række overordnede rammer for Kommissionens forhandlingsmandat, herunder 1) generelle principper for begge aftaler, 2) principper med relevans for SPS og 3) principper med relevans for ETS. Det er på grund af de generelle principper for begge aftaler (jf. pkt. 1 ovenfor), at Kommissionens forhandlingsmandat til begge aftaler er samlet i én henstilling.

Det følger bl.a. af forslaget, at Kommissionen på vegne af Unionen i forhandlingerne bør arbejde ud fra følgende generelle principper for begge aftaler:

- Aftalerne skal sikre at EU's indre marked ikke undermineres.
- Ingen af aftalerne bør give UK ret til at deltage i EU's beslutningsprocedure, men UK bør konsulteres tidligt og bidrage på passende vis i processer relateret til EU-lovgivning, der som følge af aftalerne også vil gælde i Storbritannien (SPS-delen) hhv. både Storbritannien og Nordirland (ETS-delen).
- Aftalerne bør indeholde en forpligtelse for UK til dynamisk tilpasning til EU-lovgivning relevant for hver aftale.
- Aftalerne bør sikre en ensartet fortolkning og anvendelse af EU-retten i Storbritannien og EU på grundlag af Den Europæiske Unions Domstols retspraksis.
- Aftalerne bør indeholde effektive mekanismer til tvistbilæggelse med EU-Domstolen som den øverste myndighed.

- Aftalerne bør i videst mulige omfang bygge på governance-strukturen fastlagt i Handels- og Samarbejdsaftalen mellem EU og UK, samt sikre at relevante bestemmelser i Handels- og Samarbejdsaftalen fortsat finder anvendelse i overensstemmelse med deres formål.
- At UK bør bidrage finansielt til EU's arbejde inden for aftalens rammer.

For så vidt angår en aftale om SPS er formålet at etablere et fælles SPS-område mellem EU og Storbritannien for at styrke frihandelen af levende dyr, planter, fødevarer og dertil relaterede produkter uden behov for certifikater og grænsekontrol. Et fælles SPS-område skal fortsat sikre høje standarder for fødevarer sikkerhed, dyre- og plantesundhed samt forbrugerbeskyttelse i både EU og Storbritannien.

Herudover følger det af forslaget, at Kommissionen bør arbejde ud fra følgende principper for så vidt angår et fælles SPS-område:

- Aftalen bør omfatte de territoriale områder i EU og Storbritannien. Det gælder derved ikke Nordirland, som fortsat vil være dækket af Windsor-aftalen (som indebærer, at Nordirland allerede i dag er en del af EU's SPS-område).
- Aftalen bør dække dyresundhed, plantesundhed, fødevarer sikkerhed, pesticider, økologiske produkter, mærkning og handelsnormer.
- Aftalen bør sikre en dynamisk tilpasning af lovgivningen, hvor Storbritannien løbende implementerer EU's lovgivningen inden for SPS-området herunder om kontrol og kontroller, der gælder for handel inden for EU. Storbritannien vil ligeledes skulle dynamisk tilpasse sig regler, der er fastsat i relevant EU-ret om indførsel af dyr, planter og varer til EU fra resten af verden. Ligeledes bør nødvendige foranstaltninger relateret til SPS-området straks finde anvendelse i Storbritannien.
- At UK fsva. Storbritannien kun i begrænset omfang kan opnå visse undtagelser fra implementering af relevant EU-lovgivning. De begrænsede undtagelser vil kun blive imødekommet, hvis de ikke forringer EU-standarderne eller hindrer SPS-varers frie bevægelighed.

Endeligt følger det af forslaget, at Kommissionen bør arbejde ud fra følgende principper for så vidt angår en aftale om at forbinde kvotehandelssystemerne (ETS):

- Aftalen bør forbinde EU's og UK's kvotehandelssystemer (ETS) og sikre gensidig anerkendelse af kvoter.
- Aftalen bør sikre retmæssig undtagelse af varegrupper for begge parter CO₂-grænsetilpasningsmekanisme (CBAM).
- De sektorer, der omfattes af aftalen, bør blandt andet inkludere: elproduktion, industriel varmeproduktion, søfart og luftfart.
- Aftalen bør sikre dynamisk tilpasning af lovgivningen, hvor Storbritannien løbende implementerer EU's lovgivning inden for ETS, navnlig ETS-direktivet 2003/87/EF og afledt lovgivning.
- Aftalen bør fastsætte UK kvoteloft og reduktionssti, som skal være mindst lige så ambitiøs som EU's.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres om forslaget til rådsafgørelsen.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet finder ikke anvendelse, da forslaget hører under EU's enekompetence i henhold til artikel 3, stk. 1 i TEUF for SPS og artikel 3, stk. 2 i TEUF for ETS.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Forslaget til rådsafgørelse om forhandlingsmandat medfører i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

Et fælles SPS-område forventes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser grundet forbedrede muligheder og lavere omkostninger ved samhandel mellem EU og UK. Kravet om grænsekontrol ved samhandel mellem EU og UK ventes med aftalen at bortfalde for varer, som er omfattet af aftalen. Ændringen vil betyde en byrdelettelse for erhvervslivet, da der i så fald ikke skal betales gebyr for udstedelse af certifikater eller bruges tid på grænsekontrol i forbindelse med indførsel af varer til og fra UK. Generelt vurderes forslaget at mindske mængden af administrativt arbejde ved indførelse af SPS-varer til og fra UK for både erhverv og myndigheder. På den baggrund kan der bl.a. forventes en kraftig nedgang i antal grænsekontroller ved grænsekontrolstedet på Esbjerg Havn, som er det primære indgangssted for sendinger af kontrolpligtige SPS-varer fra UK efter Brexit.

Det forventes ligeledes at have positive erhvervsøkonomiske konsekvenser at forbinde EU's og UK's kvotehandelssystemer (ETS), idet det vil bidrage til et mere omkostningseffektivt og robust kvotehandelssystem. Samtidig vil et forbundet kvotehandelssystem også sikre mere ensartede konkurrencevilkår for europæiske og britiske virksomheder. Herudover forventes der at være positive erhvervsøkonomiske konsekvenser ved, at en aftale vil give mulighed for at undtage relevante sektorer fra henholdsvis EU's og UK's CBAM-instrumenter, da det vil bidrage til en mere effektiv handel og færre administrative byrder fsva. sektorer omfattet af CBAM. Det bemærkes, at konsekvenserne ved en eventuel aftale om at forbinde EU's og UK's kvotehandelssystemer (ETS) skal afklares nærmere.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Forslaget om et fælles SPS-område vurderes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da UK løbende skal tilpasse sig EU-regler. Ligeledes vurderes en kobling af kvotehandelssystemerne (ETS) ud fra samme betragtninger ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen er i skriftlig høring i specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik, på høringsportalen, i § 2-udvalget (landbrug), i Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg og i § 5-udvalget (fiskeri).

Vedrørende SPS-aftalen er følgende modtaget:

Danish Crown værdsætter initiativet og finder det yderst ressourceminimerende, såfremt der kan indgås en SPS-aftale, der ikke nødvendiggør, at der medfølger eksportcertifikater ved forsendelserne. For at sikre en smidig og friktionsløs handel, mener Danish Crown, at processen samtidig bør inkludere, at kravet om præ-notificering igennem IPAFFS også bliver afskaffet. I processen bør ligeledes inkluderes at for at kunne "resamhandle" / reeksportere – dvs. sende produkter retur fra Storbritannien til Unionen – skal der ikke være krav om, at der skal være sket en forarbejdning af produkterne, dvs. det skal kunne sikres, at produkter kan returneres til Unionen uden, at produktet har skiftet karakter. Dvs. således at Danish Crown undgår klassificeringen triangulær handel for dette handelsmønster og kan tage produkter retur til Danmark.

Danish Seafood Association (DSA) hilser forslaget om at indgå forhandlinger med det Forenede Kongerige Storbritannien vedr. etableringen af et fælles sanitært og fytosanitært område velkomment. DSA mener, at de SPS-relaterede formaliteter, den nugældende situation giver anledning til mellem de to parter, er betydelige, og man ser allerhelst, at Storbritannien får samme status som samhandelsland, som Island, Færøerne, Norge og Grønland allerede har. Det vil overflødig gøre certifikater og den fysiske grænsekontrol begge veje og dermed spare virksomheder for betydelige omkostning og evt. ventetid ved

kontrolstationerne. Det vil gælde begge veje og være til gensidig fordel. Det vil kunne øge samhandelen for fisk og fiskevarer, som efter Brexit er faldet især på grund af toldforhold, men også på grund af den gradvise indførelse af grænsekontrol og certifikater knyttet til folke- og dyresundhedsmæssige standarder. Det er DSA's opfattelse, at UK i længere tid efter Brexit alligevel har fulgt EU's lovgivning, hvorefter der på visse få områder skulle være vedtaget regler i UK, der afviger fra EU's. Muligheden for ækvivalens bør naturligvis overvejes og indgå, hvis det ikke er muligt helt at samstemme reglerne i alle detaljer.

DAKOFO støtter forslaget, idet en aftale vil kunne skabe mere stabile og forudsigelige rammer for handel med plantebaserede produkter, mindske administrative byrder og bidrage til høj fødevarer sikkerhed og plantesundhed.

Dansk Gartneri hilser forslaget meget velkomment.

Danske Kartofler støtter forslaget.

Danske Juletræer bakker op omkring arbejdet med at skabe fælles sanitære og fytosanitære retningslinjer med UK, da det kan lette arbejdet omkring den danske eksport af juletræer til de to områder – både fældede træer og i potter.

De Danske Svineslagterier bakker meget kraftigt op om en aftale på SPS-området, så varer frit kan bevæge sig mellem EU og UK. De Danske Svineslagterier har en stor eksport til UK men også produktion i UK, hvorfor etablering af et fælles SPS-område vil gøre handlen både lettere og billigere for alle parter.

Danmarks Fiskeriforening PO (DFPO) og Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) finder det overvejende positivt at udvide SPS-samarbejdet og dermed normalisere samhandlen mellem EU og UK på fødevarerområdet, som siden Brexit har været unødvendig byrdefuld for EU og UK's eksport- og importvirksomheder. Et udvidet og normaliseret SPS-samarbejde vil være til stor gavn for eksport af danske fiskeprodukter til Storbritannien, som er et vigtigt marked for dansk fiskeeksport. I 2024 eksporterede danske fiskeeksportører for 1,6 milliarder kr. til Storbritannien. DFPO og DPPO finder det dog uklart, hvilke produkter, der vil blive omfattet af det udvidede SPS-samarbejde, men formoder, at den britiske eksport til EU vil stige markant som følge af udvidelsen. I dag er det ikke muligt for Storbritannien at eksportere visse typer af skaldyr til EU. Det må formodes at blive tilfældet fremadrettet, hvorfor markedet formentligt i et vist omfang vil blive påvirket.

DFPO og DPPO ser med en vis bekymring, at man på den ene side forsøger at normalisere forholdet mellem EU og UK, samtidig med, at der fortsat er uafklarede spørgsmål såsom muligheden for at fiske efter tobis i britisk farvand. Storbritannien mangler fortsat at efterleve visse elementer af voldgiftsrettens afgørelse, hvorfor det havde været oplagt at forsøge at bilægge tvisten om manglende adgang til britisk farvand sammen med de øvrige emner, der tages fat på nu. DFPO og DPPO frygter, at tvisten vil blive glemt i lyset af større og økonomisk mere betydningsfulde sager i samarbejdet mellem EU og UK. DFPO og DPPO ser ligeledes den bebudede beskyttelse/lukning af 42 områder i britisk farvand som endnu et eksempel på de udfordringer, der er på fiskeriområdet, men som overskygges af de politiske beslutninger, der blev truffet på topmødet i maj. DFPO og DPPO ser det som meget positivt, at EU fik en forlængelse af adgangen på 12 år, men prisen synes at blive meget høj. DFPO og DPPO opfordrer derfor til at være i tæt dialog med Kommissionen for ikke at glemme "tobissagen" og de andre forhold, som volder problemer på fiskeriområdet, og se dem i en bredere sammenhæng i relationen mellem EU og UK.

Landbrug & Fødevarer ser meget positivt på, at der nu er igangsat arbejde med at indlede forhandlinger med UK om en aftale på det sanitære og fytosanitære område. En sådan aftale vil udgøre et væsentligt

skridt i retning af mere effektive og forudsigelige handelsrelationer mellem EU og UK, hvilket vil have direkte betydning for konkurrenceevnen og eksportmulighederne for danske virksomheder inden for fødevarerklngen generelt. Landbrug & Fødevarer mener, at det er af central betydning, at samhandlen understøttes af klare og gensidigt anerkendte rammer, herunder anvendelse af nødvendig baggrunds-dokumentation, når dette er påkrævet. Dette bør ske på fuldstændigt lige vilkår med øvrige EU-medlemsstater for at sikre en fair og balanceret markedsadgang. Det er af central betydning, at samhandlen understøttes af klare og gensidigt anerkendte rammer, herunder anvendelse af nødvendig baggrunds-dokumentation, når dette er påkrævet. Dette bør ske på fuldstændigt lige vilkår med øvrige EU-medlemsstater for at sikre en fair og balanceret markedsadgang.

På baggrund af det foreliggende forslag vurderer Landbrug & Fødevarer, at disse hensyn er behørigt indarbejdet, og ser frem til, at forhandlingerne kan bidrage til en styrkelse af det handelspolitiske samarbejde mellem EU og UK. Landbrug & Fødevarer bemærker, at for fjerkræsektoren kan der være områder, hvor indrømmelser over for UK kan have effekt på internationale aftaler i WTO-regi. Sektoren er ikke umiddelbart interesseret i, at en SPS-aftale med UK kan medføre yderligere 'ergo omnes'-indrømmelser til andre tredjelande. Et eksempel herpå er det aktuelle forbud mod eksport af maskinsepareret fjerkrækød til EU, som i dag også omfatter UK, og hvor en bilateral aftale ville kunne medføre et krav om generel markedsadgang for alle lande.

Marine Ingredients Denmark (MID) hilser forslaget om etablering af et fælles sanitært og fytosanitært område velkomment. MID ønsker, at det i aftalen sikres, at produkter, der ikke er beregnet til direkte humant konsum, men som alligevel er underlagt SPS-regler, omfattes af aftalen. Det gælder eksempelvis produkter klassificeres som animalske biprodukter (ABP) herunder fiskemel og fiskeolie. MID finder ikke, at dette fremgår klart af forslaget. Den nuværende kontrolmodel har medført øgede administrative byrder og forsinkelser for både danske eksportører og britiske kunder og har haft en negativ indvirkning på den hidtil velfungerende samhandel. MID mener, at de nuværende grænsekontroller og divergerende regler på sundheds- og plantesundhedsområdet skaber handelsbarrierer og unødigt kompleksitet i eksportprocessen. MID håber, at en fremtidig aftale om et fælles SPS-område mellem EU og Storbritannien kan bidrage til at løse en særlig problemstilling erhvervet har med eksport af bulkforsendelser af fiskemel og fiskeolie til Storbritannien. Endeligt anbefaler MID i forhold til koblingen mellem EU's og UK's kvotehandelssystemer, at der i det videre forhandlingsforløb sikres gennemsigtighed og forudsigelighed for energiintensive virksomheder, herunder i relation til fremtidige krav og priser på både EU og UK-markedet.

Vedrørende ETS-aftalen er følgende modtaget:

Dansk Industri byder initiativet om at koble EU og UK ETS velkomment og finder det vigtigt, at ambitioner, kvotetildelingsregler og CO₂-lækage beskyttelse fastsættes ens. Herudover finder DI det positivt, at en aftale vil føre til undtagelse fra CBAM fsva. de omfattede sektorer.

Dansk Fjernvarme opfordrer til, at integrationen af negative emissioner i UK ETS og en eventuel integration af negative emissioner i EU ETS koordineres, såfremt kvotehandelssystemerne forbindes. Hertil mener Dansk Fjernvarme, at affaldsforbrændingsanlæg i hele EU bør omfattes af kvotesystemet, ligesom deponi af affald omfattes af kvotesystemet, samt at de samme regler på tværs af EU og UK bør gælde ved en kobling.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred støtte til rådsafgørelsen med henblik på at indlede forhandlinger med UK på begge områder, idet medlemsstaterne samtidig ventes at lægge vægt på at sikre en passende governance-struktur, minimering af evt. britiske undtagelser til EU-regler ift. særligt SPS, samt en balance mellem rettigheder og pligter.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en styrkelse af samarbejdet mellem EU og UK. Danmark og EU har stor værdi af et godt, tæt og velordnet forhold til UK. Regeringen ser generelt positivt på initiativer, der kan udbygge det økonomiske samarbejde, idet sådanne initiativer dog skal baseres på en balance mellem rettigheder og pligter. Endelig finder regeringen det vigtigt at bevare EU-enhed og -solidaritet i forhold til tilgangen til UK.

Regeringen ser positivt på, at EU igangsætter forhandlinger om en aftale om et fælles SPS-område mellem EU og UK, der vil forbedre samhandlen med UK. Aftalen bør baseres på Storbritanniens dynamiske tilpasning til relevante EU-regler med begrænsede muligheder for britiske undtagelser. Regeringen finder ligeledes, at forslaget skal mindske omkostninger til kontrol i relation til SPS samt lette unødvendige administrative byrder for erhvervslivet.

Regeringen ser positivt på en aftale om at forbinde kvotehandelssystemerne (ETS), da en aftale kan bidrage til et mere robust og effektivt kvotehandelssystem, der kan hjælpe begge parter med at nå deres klimaambitioner på en omkostningseffektiv måde. Regeringen finder det vigtigt, at fastholde ambitionsniveauet for EU's reduktionssti som udgangspunkt for en aftale. Endelig ser regeringen også positivt på, at en aftale vil give mulighed for, at varegrupper kan undtages for både EU's og UK's CBAM-instrument, da vil bidrage til en mere effektiv handel mellem EU og UK og reducere administrative byrder.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 4. september 2025.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.

Folketingets Europaudvalg blev orienteret den 16. maj 2025 om de forventede resultater fra topmødet mellem EU og UK den 19. maj 2025, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. maj 2025. Dertil blev Folketingets Europaudvalg orienteret om resultatet af topmødet under 'siden sidst' den 23. maj 2025.